

ŠKOFIJA KOPER
KATEHETSKO PASTORALNA ŠOLA

Žarko Anton Mlekuž
PEŠ ROMANJE S SVETIM PISMOM
Zaključna naloga

Mentorica Anja Kastelic

Vipava, avgust 2020

ZAHVALA

Iskrena hvala s. Anji Kastelic za njeno mentorsko delo, še posebej za njeno navdušujoče podajanje Božje besede, ki me je nagovorilo, da sem se odločil za pripravo te naloge.

Iskrena hvala Bogdanu Vidmarju za njegova razmišljanja, pripravo in posredovanje gradiv, pridig in razlag pri pripravi in izvedbi romanja »Po Jezusovih stopinjah v Jeruzalem« (Februar 2020). In hvala za vsa evharistična slavja in duge obrede na romanju.

Hvala romarski družini za odlično sodelovanje in številne molitve s Svetim pismom, pa za to, da ste mi zaupali vaše vtise, doživetja in poglede na milostni čas, ki smo ga preživeli skupaj.

Iskrena hvala s. Jani za predano delo za našo Biblično skupino KTŠ Vipava in vsem predavateljem in voditeljem duhovnih vaj, ki ste nam odpirali srca za Besedo.

Iskrena hvala Gabrijeli Mežnar in Pavlu Presl, za vse pogovore v avtomobilu na poti na predavanja in ob povratku domov in vsem ostalim sošolkam in sošolcem, saj smo drug z drugim delili veselje in hvaležnost, da skupaj spoznavamo Sveto pismo.

In iskrena hvala moji dragi ženi Silvi, za njeno podporo in potrpežljivost.

Kazalo vsebine

Uvod	5
1. Peš romanje in Sveto pismo	6
1.1. Kaj je romanje in posebnosti peš romanja.....	6
1.2. Zakaj romati, oditi na božjo pot	7
1.3. Zakaj Sveto pismo v nahrbtniku.....	7
2. Beseda na božji poti - molitev s Svetim pismom	8
2.1. Priprava na molitev	8
2.2. Uvodne molitve	9
2.3. Moliti s telesom, dušo in duhom	10
3. Metode dela s Svetim pismom	11
3.1. Govorica besede	11
3.2. Govorica simbolov in podob	15
3.3. Izbor metod dela.....	16
1. Romarjev dan in Sveto pismo.....	18
2. Priprava, izvedba in zaključek romanja.....	22
8. Svetopisemski dnevnik peš romanja po Sveti deželi, februar 2020	27
6. Anketa	31
6.1. Anketni vprašalnik	31
6.2. Povzetek odgovorov na anketo.....	31
7. Analiza dela s Svetim pismom na romanju	33
7.1. Priprava na romanje.....	33
7.2. Opis izvedbe romanja s Svetim pismom	33
7.3. Ocena dela s Svetim pismom na romanju	35
8. Predlogi in usmeritve za delo s Svetim pismom na peš romanjih	36
10. Zaključek.....	38
11. Reference.....	39

Ključne besede

ROMAR, PEŠ ROMANJE, BOŽJA BESEDA, BESEDA, SVETO PISMO, SVETOPISEMSKI ODLOMEK, MOLITEV,

Povzetek

Zaključna naloga se v prvem delu ukvarja s peš romanjem v skupini, ki naj bi ga spremljala molitev s Svetim pismom. Predstavljena je priprava na molitev in molitev kot uvod za spoznavanje Božje besede. Navedeni so nekateri načini, postopki in metode, primerne za peš romanje. V drugem delu je predstavljen konkreten primer romanja - Po Jezusovih stopinjah v Jeruzalem, ki mu sledi analiza tega romanja z vidika molitve s Svetim pismom. Naloga se zaključuje s predstavitvijo predlogov in usmeritev za molitev s Svetim pismom na peš romanjih.

Uvod

Vsak mora prehoditi svojo pot, vsak je hodec skozi čas in prostor, in vsak želi svojo pot prehoditi dobro. Sodobni človek stoji pred dilemo »ali naj se zapre v svet liberalistične samozadostnosti, samovoljnosti in preračunljive pragmatike ali pa naj svojo identiteto išče znotraj občestva, vrednot, bližine drugega in se v doživljanju skrivnosti odpira Presežnemu.« (A. Jamnik) Na naši poti smo neke vrste nomadi, se vedno selimo, smo v nenehnem gibanju, iščemo, pa ne vemo prav dobro kaj, kajti nimamo jasnega cilja. Ali pa smo vagabundi, potepuhi, ki se potikamo iz kraja v kraj, iščemo užitke, lagodnost in svobodo, ki se izkaže, da to ni. Lahko pa postanemo romarji, kajti romar ve, kje in predvsem Kdo je njegov cilj.

Namen naloge je napisati »priročnik«, ki bo v pomoč za pripravo in izvedbo peš romanj. Cilj pa je raziskati različne načine in poti, kako poslušati in živeti Božjo besedo na skupinskih peš romanjih, razmisliti, kako se poleg hoje, molitve, bogoslužja in drugih pobožnosti na romanju vključi tudi molitev s Svetim pismom.

V zaključni nalogi sem najprej predstavil osnovne pojme o romanju, posebej tudi peš romanja. V nadaljevanju se vsi teksti nanašajo na peš romanja v skupini. Sledi poglavje o načinih in metodah dela s Svetim pismom. Nato je predstavljen romarjev dan in možnosti za srečevanje z Besedo. Sledi opis priprave in izvedbe romanja ter preverba in zaključek romanja. Predstavljen je Romarski dnevnik in Svetopisemski romarski dnevnik za romanje skupine odraslih skavtov Slovenije za romanje v Sveto deželo, ki je bilo izvedeno v času od 13. februarja 2020 do 29. februarja 2020. V zadnjem delu naloge pa sledi predstavitev ankete in odgovorov nanjo, ter analiza izvedenega romanja z vidika dela s Svetim pismom. V zaključku pa podajam še usmeritve in priporočila za delo s Svetim pismom na peš romanjih.

1. Peš romanje in Sveto pismo

Poglavje vsebuje osnovne pojme o romanju, romarskih namenih in motivih. Ker se naloga osredotoča na sodobna peš romanja, je poseben poudarek namenjen temu načinu romanja, ki naj vključuje tudi molitev s Svetim pismom.

1.1. Kaj je romanje in posebnosti peš romanja

Romanje izhaja iz italijanske besede Roma (Rim), pomeni pa potovanje v versko pomemben kraj. Pogosto se za romanje uporablja tudi izraz božja pot. Peš romanje je »dolgotrajna hoja, da si se svetemu kraju približal očiščen z naporom in prizadevanjem, kajti utrujenost prečiščuje, uničuje napuh. In molitev z njo postaja bolj transparentna.« (Frederic Gros, Filozofija hoje). Biti romar pomeni vstati in se odpraviti na dolgo pot. Hoditi vsak dan, znova in znova vstajati, začenjati, se truditi in napredovati. Kam? Proti zelo jasno opredeljenemu cilju. Lepši, slovenski izraz za romarja je božjepotnik. Ime pove, da hodi po božji poti, njegov cilj pa je priti na sveti kraj, približati se Bogu. Tam kjer hodi, je romar vedno tujec, tako kot vsi kristjani, ki hodimo skozi zemeljsko življenje proti večnemu domu. Ali kakor zapiše filozof F.Gros: »Kristijan prehaja skozi življenje kakor hodec v kateri koli deželi, ne da bi se ustavljal.«

Romanje je razširjeno v večini religij (islam, budizem, judaizem ...), pri krščanstvu pa romanja ne poznajo le protestanti. Katoliki romajo od 8. stoletja dalje, glavni cilji romarjev so tedaj bili trije kraji: Jeruzalem, Rim in Santiago de Compostela. V poznem srednjem veku, ko so bili verniki prepričani, da nosijo kako krivdo, niso več hodili v Rim, da bi pobožno počastili grobove prvih apostolov, ampak so hodili po odpuščanje grehov. Ker pa niso vsi verniki imeli možnosti za tako dolga romanja, so se začele graditi 'domače' božje poti. Pri nas so najpomembnejša romarska središča Sveta gora pri Gorici, Brezje in Ptujška gora.

Peš romanje je celovito doživetje, ki blagodejno vpliva na telo, dušo in duha. Hoja razveseljuje telo, ki je ustvarjeno za to najbolj naravno obliko gibanja. Po nekaj dneh hoje, ko se naše telo popolnoma prilagodi dnevnomu ritmu hoje, se romar počuti zelo dobro. To počutje sicer lahko deloma zmotijo razne težave, žulji, bolečine ali poškodbe, toda to je setavni del romanja, zato romarju to ne more pokvariti razploženja. Hoja dušo očiščuje in osvobaja. Bolj kot se oddaljuje od vsakdanjega okolja, več kot je za njim prehojene poti, več bremen se znebi duša. Skrbi, strahovi, predsodki, vse to počasi odpada. Zato postaja duša vedno bolj čista, svobodna, odprta vsemu novemu, lepemu, resničnemu. V srečnem telesu in čisti duši pa se prebuja Duh. Začenja se čudoviti ples harmonije duha, duše in telesa.

Romati pomeni biti in hoditi zunaj. Biti pod nebom, objet z naravo. Videti, sprejemati, občudovati Božje stvarstvo. Zavedati se in se čuditi, da, predvsem čuditi se vsemu, kako je neverjetno lepo in dobro narejeno. Doživljanje stvarstva, gibanje v naravi spodbuja svobodo razmišljanja, odprtosti k Svetemu duhu.

Hoja romarja uči preprostega življenja. Spoznava, kako zelo malo potrebuje, da preživi lep in dober dan. Ne potrebuje velikega nahrbtnika, ki bi vseboval vse razvajenosti vsakdanjega življenja. Spoznava, kako je večina stvari, za katere meni, da so mu potrebne za življenje, odvečnih. Ta šola je zelo nazorna. Ko na dolgi poti spozna, kaj je v nahrbtniku odveč, oz. neuporabno in nepotrebno, mora ukrepati. Kajti ves ta balast tišči k tlom, jemlje veliko moči, ki je nujno potrebna za napredovanje.

Vsakodnevna hoja je seveda naporna. Posebej če so dnevne etape dolge, z veliko vzponi in spusti, ko je vreme deževno, vetrovno, mrzlo ali zelo vroče. Napor pa je zelo potreben in

koristen. Z njim in v njem se božjepotnik uči ponižnosti in hvaležnosti. Dolgotrajna hoja prinaša spoznanja o človeški šibkosti, ranljivosti, nepopolnosti. Tisoč stvari romarju lahko prepreči, da ne pride do tako zelo željenega cilja. Ko pa pride, se mora zavedati, da se je to zgodilo, ker ja bila takšna Božja volja in biti mora od srca hvaležen za vsak korak, ki mu je bil dan. In s to izkušnjo se mora vrniti v vsakdanje življenje, kjer končno ugotovi, da šele takrat postane njegova hoja skozi življenje zares naporna.

Posebej ko romanje poteka po krajih, kjer so se dogajali svetopisemski dogodki, Sveto pismo pomaga razumeti, spoznavati in podoživljati dogajanje, ki ga opisuje določen odlomek iz Svetega pisma. Obiskovanje sakralnih objektov, cerkva, svetih in zgodovinskih krajev, odpira romarjevo srce za Besedo.

1.2. Zakaj romati, oditi na božjo pot

Prav gotovo so motivi romarjev številni in raznoliki. Franci Petrič, v imenitni monografiji Slovenske božje poti, navaja pet razsežnosti romanj, kot religioznega in družbenega pojava: izkustvena, ideološka, obredna, intelektualna in posledična ali zaključna razsežnost. Zadnjo razsežnost »lahko izenačimo z učinki, ki jih prinaša vsakdanje življenje, z eksistenčnimi odločitvami, z razpoložljivostjo v službi drugim, s spoštovanjem in uresničevanjem moralnih norm, sprejemanjem predpisov in z dužbeno spremenljivimi vzorci obnašanja«. (Petrič). Fenomen romanj pa lahko opredelimo tudi s psihološkega in družbenega vidika. Psihološki motivi so lahko iskanje, poslanstvo, iskanje pomoči in tolažbe, duhovna rast, prekinitve rutine, nove vrednote – spreobrnjenje, iskanje skupnosti, potreba po zadoščevanju, strah pred prihodnostjo ali pred smrtjo in ne nazadnje, želja, hrepenenje, iskanje Absolutnega - Boga. Številni so tudi nameni romarjev. Naj jih navedem le nekaj, morda najpogostejših: izprositi kaj od Boga, zahvaliti se Bogu, se oprati, očistiti, spokoriti se in se spreobrniti, izpolniti dano zaobljubo.

1.3. Zakaj Sveto pismo v nahrbtniku

V uvodu evangelija po Janezu je zapisano: Boga ni nikoli nihče videl; edinoorojeni Bog, ki biva v Očetovem naročju, on je razložil. (Jn 1.18) na koncu pa: Jezus je v pričo svojih učencev storil še veliko drugih znamenj, ki niso zapisana v tej knjigi; ta pa so zapisana, da bi vi verovali, da je Jezus Mesija, Božji Sin, in da bi s tem, da verujete, imeli življenje v njegovem imenu. (Jn 20, 30-31). Kaj nam sporoča evangelist? Evangelij je namenjen nam, ki Boga ne moremo videti, da bi ga spoznali. Bog se nam odkriva po Svetem pismu. Tako kot romar korak za korakom spoznava pokrajino, kraje in ljudi, tako bralec Svetega pisma spoznava Besedo.

Božja pot, pot k Bogu, iskanje, spoznavanje Boga, približevati se mu, to je romarski cilj. Življenjski cilj pa je – priti k Bogu. J. Martin pravi: »Verjamem, da se bomo po smrti srečali z Bogom« iz obličja v obličje«, kot pravi sveti Pavel. Toda na tem svetu bomo vedno romarji na svoji poti.«

Romarski čas je milostni čas, vse ostane doma in vse se dogaja na novo. Treba je le hoditi, moliti, jesti in spati.... in brati, meditirati Besedo. Molitev, evharistija in Sveto pismo so trije glavni stebri krščanske vere. Naj bo na romanju vsega tega v obilju.

2. Beseda na božji poti - molitev s Svetim pismom

Kristjanu, katoličanu, naj bi bilo Sveto pismo, poleg molitve in evharistije temelj njegovega življenja. Namen srečevanja z Božjo besedo je, da bi jo spoznavali, jo vedno bolj ljubili, razumeli, kolikor je pač mogoče z našimi skromnimi sposobnostmi, predvsem pa, da bi v njej in po njej živeli. Ker smo vsi poklicani, da Besedo tudi oznanjujemo in o njej pričujemo, se moramo usposablјati tudi za to. Na tej poti naj nas opogumlјajo spoznanja Cerkvениh očetov, ki so kmalu po nastanku evangelijev sporočali, da bolj kot rastemo v veri, bolj se nam odpira Božja beseda in bolj kot jo spoznavamo, bolj rastemo v veri. Prepustiti se moramo tej čudoviti spirali Božjega kraljestva in biti potrpežljivi in vztrajni. »Ne smemo se ustaviti pri črki, ampak nadaljevati z iskanjem vse dokler nas ne doseže Božja beseda sama. V svetopisemskem besedilu sta prisotna vsaj dva pomena: dobesedni in duhovni. Iskati je potrebno globlji pomen besedila. Najpomembnejše pa je združevati življenje z naukom in ustvarjati harmonijo med naukom evangelija in našim življenjem«, je poudaril Alan Tedeško v svojem predavanju KTS v Vipavi. Tomaž Kempčan nam svetuje: »Sveto pismo moramo brati v tistem Svetem Duhu, ki ga je navdihnil« in še: »Če hočeš s pridom brati, beri ponižno, preprosto in zvesto in nikoli ne želi sloveti zaradi učenosti«.

Posebnega pomena pa je spoznavanje Božje besede, ko romanje poteka po krajih, kjer je Beseda spregovorila. Romarji bibličnega romanja v Sveto deželo (marec 2019) so zelo lepo opisali namen in dogajanje njihove poti: *»Odkrivali smo Besedo, kot jo opisujejo sveti pisatelji, topos zgodovinskih prič in preko tega tudi našo duhovno resničnost. Pustili smo se voditi, taki kot smo, realnosti dogodka, besedi, kraju, prijateljem, sopotnikom, Duhu.«* (www.eksegeza.net/index.php/biblicna-romanjav/176-svetopisemske-duhovne-vaje-v-sveti-dezeli-od-15-22-3-2019).

V nadaljevanju predstavljам metode dela, opise in predloge za življenje s Svetim pismom. Najbolj razširjen je način dela v skupinah, največkrat so to biblične skupine. Temu je o metodah dela namenjeno tudi največ literature. Seveda je temeljnega pomena posameznik, ki mora sam, osebno, individualno in po svoji meri in veri, sprejemati Sveto pismo. Pri tem pa naj mu bo v pomoč skupina. Predvsem delu v skupini je namenjena ta naloga, pri čemer najprej podajam splošna izhodišča, metode in pristope, osrednji del poglavja pa je namenjen življenju s Svetim pismom na peš romanjih. Najprej pa priprava na srečanje z Božjo besedo.

2.1. Priprava na molitev

Razumevanje Božje besede, ki je navdihnena po Bogu, je Božji dar, zato mora vsak, ki pristopi k Svetemu pismu, klicati k Svetemu Duhu. A. Grūn nam svetuje: *»Prositi Svetega Duha, da bi vam odprl vrata Božje besede in odprl vaše srce za Boga.«* (A. Grūn, *Duhovne vaje za vsak dan*) Molitev naj bo vedno uvod v srečanje z Božjo besedo. S pripravo na molitev in z molitvijo moramo, kar se le da, ozavestiti, da smo v ljubečem odnosu z Bogom, ki je tu v nas in med nami, ki nam govori in se razodeva po Svetem pismu. In nagovarja vse in vsakega posebej, tukaj in zdaj. Da bi bila naša molitev res dobra, se moramo nanjo ustrezno pripraviti. Najprej torej priprava na molitev, sledi molitev in šele nato branje ali kakšen drugačen način spoznavanja Svetega pisma.

Priprava na molitev je v tem, da se zavemo, da je v nas Sveti Duh, ki že moli ter da se zavemo s kom stopamo v odnos. Da stojimo pred Besedo, ki je oseba, Bog sam in nam želi govoriti.

Namen priprave na molitev je, da se umirimo, zberemo in se čim bolj zavemo samega sebe, okolice in Božje prisotnosti. Če smo raztreseni, če nam misli begajo vsepovsod, če se sploh ne zavedamo kaj molimo, potem je ta molitev slaba. Prizadevati se je treba za izostritev zavedanja in zbranosti. »Samo opazujte, kaj se dogaja. Kot sem rekel, samoopazovanje pomeni gledanje – opazovanje česarkoli. Kar se dogaja v vas in okrog vas, kot bi se dogajalo nekomu drugemu«, priporoča A.de Melo. Ko se človek jasno zave o čem razmišlja, ostale misli že prežene. In potem lahko usmeri svojo pozornost na to, kar je v danem trenutku najbolj pomembno. Namen molitve pred delom s Svetim pismom je, da smo v ljubečem odnosu z Bogom, da se postavimo v Božjo navzočnost, da se zavemo, da je Bog tukaj z nami, nam govori in nas posluša. Prosimo za to, da se odpremo Svetemu Duhu. Priprava na molitev s Svetim pismom naj bi potekala takole:

1. Zavem se, da je Bog tu – tukaj in zadaj, pri meni in med nami.
2. Priporočim se Svetemu duhu, da bi znal poslušati in slišati.
3. Gospoda nato pustim svobodnega, da mi pove to, kar On sam misli, da potrebujem. Preprosto pustim, da me Beseda poišče in nagovori. Kar me nagovarja si lahko tudi zapišem.

2.2. Uvodne molitve

Primerne uvodne molitve, ki naj nam pomagajo, da vstopimo v dialog z živo Besedo, so psalmi, kratke molitve in pesmi.

Psalmi: Psalme molimo na različne načine. Po sestri Snežni Večko (Metode dela s Svetim pismom) povzemam naslednje opise molitev s psalmi :

1. Kantor in ljudstvo: Najstarejši način petja psalma je, da kantor poje psalm, medtem ko ljudstvo odgovarja z odpevom.
2. Molvec in udeleženci: Molvec moli psalm, udeleženci pa odgovarjajo z odpevom. Psalmi z odpevom so na voljo v lekcionarih, Bogoslužnem molitveniku ali pesmarici in molitveniku »Slavimo Gospoda« (pri iskanju psalma je lahko koristen seznam, ki je na zadnjih straneh teh knjig). Lahko pa tudi sami razdelimo psalm v kitice in poiščemo primeren odpev – verz ali stavek psalma, ki ga hočemo poudariti.
3. Molitev ali petje v dveh zborih: Psalme lahko molimo ali pojemo v dveh zborih. Oba zbora imata približno enako število udeležencev. Zbora lahko razdelimo tudi po spolu. Lahko pa tudi ena oseba nadomesti prvi zbor in preostala skupina tvori drugi zbor. Vsak zbor moli po en verz. V sredini verza je zvezdica (*), ki jo imenujemo v latinščini asteriscus. Zvezdica napoveduje odmor, pri katerem se lahko oddahnemo. Nato skupaj nadaljujemo z drugim delom verza. Potem začne – brez odmora – drugi zbor. Poševna črta (/) ali križ (†), ki delita prvo polovico verza na dva dela, nakažeta kratek odmor, ker je verz predolg, da bi ga zmolili v isti sapi. V tem primeru ostane glas na isti višini. Ko smo prispeli z besedilom do znaka (/ ali †), le kratko vdahnemo in nadaljujemo do zvezdice (*), kjer je daljši odmor.

Kratke uvodne molitve; navajam tri primere:

1. Bog Oče, odpiram se Svetemu Duhu, ki me posvečuje. Izročam se Besedi, ki hoče iz Svetega pisma govoriti meni. Pomagaj mi razumeti to, kar mi danes želiš povedati.
2. Gospod, samo Ti veš, kako more moje življenje uspeti. Uči me, da bom v tišini Tvoje navzočnosti razumel skrivnost, kako so v srečanju s Teboj, kako so pod Tvojim

pogledom in v Tvoji besedi ljudje spoznali sebe kot Tvojo podobo in prispodobo. Pomagaj mi odstraniti, kar me ovira, da bi Te srečal in da bi me Tvoja beseda prevzela.

3. Pridi Sveti duh, napolni srca svojih vernih in vžigi v njih ogenj svoje ljubezni. Pošlji svojega Duha in prerojeni bomo in prenovil boš obličje zemlje.

Pesmi

Primerna pesem je tudi dobra molitev. Pojemo lahko psalme ali druge molitve, ki odpirajo srca Božji besedi. Skupine, ki jo sestavljajo dobri pevci, bodo najraje izbrale ta način.

2.3. Moliti s telesom, dušo in duhom

Peš romanje je celostna dejavnost, ki zajema telo, dušo in duha. Glede na to naj bo tudi molitev čim bolj celostna, zato je pomembno, da pri molitvi vključimo tudi telo. »Telo vedno, naj bo zdravo ali bolno, zadovoljno ali trpeče, pomaga duši in duhu, da izrazita svojo molitev«, zato je potrebno, da »v molitev vstopamo ne samo s svojim mišljenjem, tudi ne samo s svojim duhom, temveč z vsem svojim telesom, s katerim moremo konkretno izraziti svojo željo po srečanju z Bogom« (Platovnjak, Roblek).

Najbolj naravno gibanje romarja je seveda hoja. In med hojo romarji velikokrat molimo. Sicer pa lahko rečemo, da romar moli že s tem, da hodi, če je le zbran in povezan z Bogom. Vsakodnevno molitev rožnega venca, če je le mogoče, opravimo med hojo, v strnjeni skupini po dva in dva, kar vsakomur omogoča, da sliši molitev. Večdnevno peš romanje blagodejno vpliva na telo, ki se postopoma privaja na vsakodnevne napore, se očiščuje, postaja sproščeno in svobodno. S tem pa v hoji in z molitvijo »spet začutimo dostojanstvo in enovitost našega telesa, duše in duha« (Platovnjak, Roblek).

Seveda je pomembna drža telesa, harmonija, ki prežema telo, dušo in duha, toda še pomembnejše je, da je telo v službi molitve. Molitev pa je pogovor, dialog, odnos. Ljubeč odnos do Drugega. Cilj priprave na molitev je torej, da se čim bolj odpremo temu odnosu.

Posebej lepa je molitev, ko se romarji zberejo v krogu, se primejo za roke, molijo, pojejo. Naša romarska skupina ima poseben obred. Pred spanjem naredimo krog, ugasnemo luči, tako, da smo v poltemi in zapojemo Angelček moj. Ta molitev nas tako vsak romarski večer pospremi k nočnemu počitku.

3. Metode dela s Svetim pismom

V tem poglavju na kratko navajam možnosti dela s Svetim pismom. Opisal sem nekatere metode dela z Božjo besedo, ki so primerne za peš romanja. Sveto pismo lahko spoznavamo na različne načine: s pomočjo govornih besed, slike, telesa in prepričljivo s kombinacijo le teh. Najpogosteje se uporablja govornica besede, zagotovo pa so lahko tudi drugi načini zelo zanimivi in uspešni. Izbira določene metode naj bo odvisna od tega, kako bi z njo čim bolj posredovali Besedo v konkretnih okoliščinah, primerno času in prostoru, razmeram, potrebam in značilnostim udeležencev, katerih naj bi se Beseda čim globlje dotaknila in v njih in po njih delovala.

3.1. Govornica besede

Besedo posredujemo in sprejemamo z branjem, poslušanjem, govorom in pisanjem. Branje, ki je lahko posamezno in v tišini, branje bralca naglas, branje po vlogah.... Sledita govor in pogovor: svetopisemsko predavanje, postavljanje vprašanj, nadaljevanje stavkov, izražanje mnenj, metaforično izražanje, razmišljanje ob svetopisemskem besedilu in nadalje, zelo pomembno, poslušanje: poslušanje govornika v živo, ali poslušanje preko medijev. In potem je tu pisanje: pisanje obnove odlomka, misli, posameznih besed, pisanje odlomka v določeni literarni obliki (pisanje asociacij na besede Svetega pisma v povezavi z življenjem, ali in iz njih oblikovanje stavkov), zapisovanje vprašanj, skupno sestavljanje in pisanje pridige, pisanje pisma, novinarskega poročila, lastno »prevajanje« besedila. Besedo sporočamo tudi z glasbo. Ob uglasbeni Božji besedi (psalmih,..) je zanimivo opazovati občutke, ki se ob njej porajajo. Najpomembnejše je ponotranjanje Besede in zapomnitev oseb, krajev, predmetov, dogodkov..., pri čemer je v pomoč spraševanje - intervju (vprašanja in odgovori).

Kolokvij – pogovor

Pogovor ali kolokvij je eden izmed najbolj preprostih načinov tudi za molitev s Svetim pismom in je za mnoge najljubša oblika molitve. Predstavljamo si, kako se pogovarjamo z Jezusom, Marijo, Bogom Očetom... Postavljamo vprašanja in v tišini in zbranosti poslušamo odgovore. Sami jih moramo ubesediti. Pomembno pa je, da se trudimo razbrati ali prihajajo od Boga, ali pa si jih kar sami prišepetujemo.

Skupinska meditacija

Katekizem Katoliške cerkve pravi: "Premišljevanje (meditacija) je predvsem iskanje. Duh skuša razumeti 'zakaj' in 'kako' krščanskega življenja, da bi se držal tega, kar zahteva Gospod, in na to tudi odgovoril," (KKC 2705). Tako kot pogovor, je za skupino primeren način molitve poglobljeno razmišljanje po prebranem svetopisemskem odlomku. »Krščanska meditacija je popolnoma osredinjena na Boga, na njegov načrt za nas, na to, kako naj živimo svoje krščansko življenje.« Kjub temu, da poznamo definicijo, pa tega ni lahko udejanjiti. Zaradi naše preobremenjenosti in raztresenosti smo lahko med meditacijo nezbrani in razmišljamo o stvareh, ki sploh niso povezane z Bogom ali njegovim načrtom za nas. (Alteia,<https://si.aleteia.org/2018/10/04/krscanska-meditacija-za-zacetnike/>).

Lectio divina

Lectio divina pomeni »sveto branje«. Molitev s Svetim pismom po metodi lectio divina je srečevanje, doživljanje, občutenje bližine Boga v njem. Metode se poslužujemo, da bi s

pomočjo Svetega pisma vstopili v globlji odnos z Bogom. Opiramo se na razum in na našo domišljijo. Molitev poteka v štirih stopnjah:

1. **Branje:** preberemo izbrani svetopisemski odlomek in se vprašamo kaj se dogaja? Kaj svetopisemsko besedilo sporoča samo po sebi. Kaj človeštvu po piscu v prebranem odlomku sporoča Bog? Beremo počasi in smo pozorni na vsako besedo, tako da Božja beseda prodre v nas. Sledimo metodi, ki jo je uporabljal Jezus v sinagogi: »Redno obiskuje sinagogo in tako, kot smejo vsi odrasli moški, sodeluje pri branju in komentiranju svetih spisov. Sledi ustaljenemu načinu: vstane, da bere, in se usede, da komentira.« (J.Martin, Duhovnost za vsak dan).
2. **Meditacija:** V čim globlji zbranosti se vprašamo, kaj nam Bog govori po prebranem odlomku. Dobro je prebrano povezati s svojim sedanjim življenjem, dogajanjem, težavami, dilemami..
3. **Molitev:** Spregovorimo Bogu, sprašujemo ga, iščemo odgovore na vprašanja, ki se nam porjajajo. V globoki iskrenosti se izročamo Bogu z vso svojo šibkostjo in nevednostjo.
4. **Delovanje:** Pogovor z Bogom nam bo dal odgovor, kako delovati v prihodnje. Sedaj je čas, da vstanemo in hodimo! Čas za delovanje.

J.Martin, o učinkih molitve lectio divina, pravi : »V teh trenutkih nam Bog ponuja priložnost, da se prenehamo upirati in se pustimo ozdraviti. In osvoboditi.«

Bogdan Vidmar pa je lectio divino nadgradil še z dvema korakoma: 6. Akcija (actio): Klicanje Boga v naše življenje in 7. Podelitev (collatio): »Dati skupaj« ideje, navdihe, kjer vsakdo lahko pove to, kar čuti, da lahko pove. Povabljeni so vsi, tudi tisti, ki so plahi in boječi, nihče pa ni prisiljen povedati kar je med LD doživel! Pravilo pri »podelitvi« je: Eden govori, vsi ostali poslušajo. Spoštovati je treba pravo mero: to ni mesto za dolge razprave in diskusije.

Eksamen

Zelo dobro je, če romarski dan zaključimo z eksamnom in ob tem razmislimo tudi o srečevanju z Besedo, ki nam je bila dana v preteklem dnevu. Navajam potek eksamna, kot ga je v Duhovnih vajah opisal Ignacij Lojolski:

»Prva točka: Zahvalim se Bogu, našemu Gospodu, za prejete dobrote.

Druga točka: Prosim za milost, da bi spoznal svoje grehe in se jih rešil.

Tretja točka: Zahtevam račun od svoje duše, začeni z uro, ko sem vstal, pa do sedanjega spraševanja, uro za uro ali čas za časom, najprej v mislih, nato v besedah in potem o dejanjih, v istem vrstnem redu, kot je bilo rečeno v posebnem spraševanju.

Četrta točka: Prosim Boga, našega Gospoda, odpuščanja za svoje napake.

Peta točka: Sklenem, da se bom z njegovo milostjo poboljšal.

Oče naš.« (povzeto po: J.Martin, Duhovnost za vsak dan)

Eksamen mora torej vsebovati naslednje: hvaležnost, zavedanje grehov, pregled, odpuščanje, milost. Vsekakor se pa ni treba točno držati navedenih točk in je dnevni (večerni) eksamen smiselno prilagoditi vsakokratnim okoliščinam.

Pridiga - homilija

Pridiga je ena izmed oblik bogoslužja v krščanstvu in pomeni razlaganje in oznanjanje verskih resnic. Homilija pa je razlaganje bibličnih besedil, ki se berejo pri evharistični daritvi ali pri kakšnem drugem zakramentalnem opravilu. Ko je na romanju tudi duhovnik, ki daruje sveto mašo, je zelo dobro, če je homilija prilagojena romarskemu programu. Glede na čas, kraj in okoliščine na romanju, duhovnik lahko, na podlagi posebej izbranih in prebranih svetopisemskih odlomkov (berilo in evangelij), pripravi tudi posebno homilijo. Takšna evharistična daritev gotovo pomeni vrhunec romarskega dne.

Eksegeza

Eksegeza je analitično raziskovanje bibličnega besedila. »Eksegeza je besedna ali stvarna razlaga kakega teksta, zlasti Svetega pisma. Katoliška eksegeza upošteva Božjo besedo kot Boga, ki je želel govoriti po človeško, da bi torej večne resnice izrazil tako, da bi jih človek razumel. Eksegeza mora biti naravnana tako na tekst, kot na bralca, ki se s tekstom srečuje. Ta dva vidika se morata med seboj dopolnjevati. Naš pristop do Svetega pisma torej želi biti raziskovanje Božje besede, kakor so jo zapisali ljudje v nekem določenem zgodovinskem času in kraju, v govorici, izrazju in razmerah določene dobe, torej upoštevajoč tudi literarne oblike tekstov in človeški način mišljenja. Eksegeza ravno zato ne more temeljiti samo na razlagi določenih izrazov, simbolov in metafor, kakor posameznih enot teksta, temveč na tekstu kot celoti, se pravi na posameznih zaključenih enotah. Tako bomo tekste obravnavali tudi pri našem študiju.« (M. Rijavec)

Biblična kateheza

In on jima je rekel: »O nespametna in počasna v srcu za verovanje vsega, kar so povedali preroki! Mar ni bilo potrebno, da je Mesija to pretrpel in šel v svojo slavo?« Tedaj je začel z Mojzesom in vsemi preroki ter jima razlagal, kar je napisano o njem v vseh Pismih. (Lk 22, 26-27)

Kateheza je »vsaka oblika širjenja vere, zlasti podajanje krščanskega nauka novim članom Cerkve«. (Splošni religijski leksikon). Namen biblične kateheze pa je »evangelizacija, mesijanstvo, ki se oznanja z evangelijem, z Božjo besedo, ki je polna luči in življenja« (lastni zapisnik s predavanj Anje Kastelic). Vpoštevati je treba, da je temelj kateheze vedno evangelij, da oznanjamo veselo novico. Prebujati je treba bratstvo, občestvenost, »pomagati človeku, da se najde kjer je in gre naprej, pomagati živeti konkretnost odnosov, kajti kateheza se mora roditi iz konkretnosti življenja« (lastni zapisnik s predavanj Anje Kastelic). Kateheza ima tri dele: 1. Kerigma (prvo oznanilo) 2. Didahe (učencevstvo) in 3. Prenezi: kaj narediti, poklicanost in posebnost poklicanosti. In kaj je potrebno narediti, da bi bila kateheza dobra in uspešna: moliti Besedo, da nas nagovori, prebudi v nas hrepenenje po življenju in srečanju z osebami, odpravi strahove in pomisleke do Besede, ter moliti med katehezo in prositi za ljubezen do ljudi pred seboj. Voditelj se mora zavedati, da je Sveti Duh tisti, ki vse vodi in deluje po njem, ki je le njegovo orodje.

Evharistija in Sveto pismo

Zelo dobro je, če je v romarski družini tudi duhovnik, saj imajo romarji s tem možnost prisostvovati sveti maši vsak dan, večkrat pa se ponudijo priložnosti za prisostvovanje evharistiji tudi v krajih, kjer se romarji nahajajo. Božja beseda je seveda sestavni del

evharistične daritve, samo romanje pa ponuja tudi druge možnosti za njeno poslušanje in sprejemanje. Konkretnim okoliščinam, krajem in dnevom, se lahko prilagodi izbira berila in evangelija. Pred ali po sveti maši pa se lahko ponudi tudi možnost za delo s Svetim pismom.

Druge molitve

Še mnogo je načinov srečevanja z Bogom ob ali po branju Svetega pisma. Naj zapišem nekatere: molitev osnovnih, vsem poznanih molitvic, občestvene molitve pa tudi pisanje duhovnega dnevnika o molitvi in duhovnem življenju.

Sodoživljanje – podoživljanje - spominjanje

Čas in prostor nas zelo pogojujeta. Čas je za človeka še vedno velik misterij. Bog je ustvaril čas in prostor, toda Bog živi v večnosti. Kje se lahko približamo Bogu? Samo tukaj in zdaj! Zdi se, da je resničen samo sedanji trenutek in da se vse kar se je zgodilo, se dogaja in se bo zgodilo, dogaja sedaj. Gre za sočasnost vsega. Človek s svojimi omejenimi sposobnostmi ne more zaobjeti vsega časa in prostora. Svojo pozornost lahko umeri v preteklost, lahko razmišlja o prihodnosti, toda tisto, kar je zanj najpomembjše je sedanjost, tukaj in zdaj. Zavedati se sebe in sedanjega trenutka nam daje možnost, da se dotaknemo večnosti, da se približamo Bogu. Navajam nekaj misli o času, ki potrjujejo moje uvodno razmišljanje:

»Nič se ni zgodilo v preteklosti, vse se je zgodilo v trenutku zdaj, nič se ne bo zgodilo v prihodnosti. Vedno se bo vse zgodilo v trenutku zdaj«

Echart Tolle

»Obstajajo trije časi: sedanjost preteklih stvari, sedanjost sedanjih stvari in sedanjost prihodnjih stvari. Vsi trije časi tako ali drugače obstajajo v duši, drugače jih namreč ne vidim: sedanjost preteklih stvari, spomin; sedanjost sedanjih stvari, vid; sedanjost prihodnjih stvari, pričakovanje.«

Sveti Avguštin

»Sedanji trenutek vsebuje neskončna bogastva, ki presegajo tudi tvoje najbolj divje sanje, toda v njih boš lahko užival le toliko, kolikor imaš vere in ljubezni. Čim bolj duša ljubi, čim bolj hrepeni, čim bolj upa, tem več najde.«

(Jean-Pierre de Caussade DJ (1675 -1751) Zakrament sedanjega trenutka).

Čas in prostor sta povezana, eden brez drugega ne obstajata. Ko smo na nekem določenem prostoru lahko vemo, kaj se je na tem prostoru dogajalo v preteklosti. Ko se nahajamo na nekem bibličnem kraju vemo ali predpostavljamo, da se je tam nekaj zgodilo. Govorimo tudi o duhovnosti kraja. Na nek način čutimo, da se dogodki, ki so se zgodili pred stoletji, obdržijo in so prisotni tudi v sedanjosti. Lahko bi rekli, da so to milostni kraji, kjer je prostor ohranil čas in dogodke. Moje osebne izkušnje v zvezi z navedenim, se nanašajo na kraje, kot so: Assisi, La Verna, Sv. Višarje, Sv. Gora.. In sedaj, Bogu neizmerna hvala, tudi Jeruzalem.

Vse navedeno nam omogoča, da v duhu podoživimo, se spominjamo (Judje pravijo zikkaron) preteklih dogodkov. Še več. Če verujemo, da se vse dogaja sočasno, da je večnost že tukaj in zdaj, da Bog zaobjema vse, potem smo lahko soudeleženci vsakega dogodka, ki ga poznamo iz preteklosti. Skupaj, tukaj in zdaj hodimo z Jezusom po Galileji, smo njegovi učenci in smo priča njegovemu oznanjevanju in njegovim znamenjem. Torej, ko se poglobimo v Božjo

Besedo, ko smo v njej, tukaj in zdaj, stopimo tudi v enost časa in prostora. Vse se dogaja sočasno. »V tebi, Gospod Jezus Kristus, so sočasni vsi časi človeštva, ki si ga ti prevzel pred Očetovim pogledom« je zapisal pater Rupnik in še: »Na straneh Svetega pisma nas učiš, Gospod, da preteklost ni izgubljena, samo če stopimo v tvoj sveti spomin. V Besedi in po Besedi smo v Božji bližini, se dotikamo večnosti, doživljamo sočasnost.« Sveti Avguštin zapiše: »Tako nas torej kličeš, da bi doumeli Besedo, Boga pri tebi Bogu, ki se na veke govori in je vse v njej na veke govorjeno. Tu ni tako, da bi se beseda končala, za njo pa povedala naslednja in tako dalje, dokler ne bi bile vse izgovorjene, tu so namreč vse obenem in vse na veke; zakaj če bi bilo drugače, bi bila že čas in spreminjanje in ne več resnična večnost in resnična neumrljivost. To doumem moj Bog, in te zahvalim« (Avguštin, Izpovedi, str. 248). Božja beseda je večna in neumrljiva, vendar pa ne postane vse hkrati in od vekomaj, kar je ustvarjeno. Stvarjenje se torej dogaja v času. O tem sv. Avguštin zapiše takole: »V tvoji besedi potemtakem ni nič, kar bi prehajalo in prihajalo, ker je resnično večna in neumrljiva. In tako govoriš in izgovarjaš z besedo, ki je večna kakor ti, hkrati in na veke vse, kar govoriš, in zgodi se, karkoli rečeš, da se zgodi. A tudi ustvarjaš ne drugače kakor z besedo: vendar pa ne postane vse hkrati in od vekomaj, kar z besedo ustvarjaš.« (Avguštin, Izpovedi, str. 249).

Govorica slike

Na kratko tudi o govorici slike: opazovanje predmetov v naravi: opazovanje, poistovetenje, vživljanje v predmete v naravi z namenom, da poiščemo njihovo simbolno vrednost v povezavi s Svetim pismom, risanje, umetniške slike in kiparski izdelki, gledanje fotografij povezanih s svetopisemskim odlomkom in uporaba simbolov v zakramentih.

Govorica telesa

S svojim telesom in obnajšanjem največkrat sporočamo več in bolj iskreno kot z besedo. Tako lahko pripravimo uprizoritev svetopisemskih dogodkov: priprava scenarija in igranje svetopisemskih vsebin, dogodkov, tematik. Lahko se poslužimo tudi skečev in pantomime.

3.2. Govorica simbolov in podob

Simbolno mišljenje je izjemnega pomena za vsakega kristjana. Simbol je edinstvo dveh svetov. Pater Rupnik pravi: »Vse kar vidimo je le odsev, le senca tega, kar je našim očem nevidno«. Simbol odseva dvojni red resničnosti: red fenomena, pojav, torej tega kar se izraža navzven, in red noumena, nezaznavnosti, se pravi žarečega jedra stvari. Simbol je torej združenje dveh svetov, združenje, ki ni le mišljeno, ampak tudi utemeljeno v ljubezni Boga Stvarnika in Odrešenika. Zgradba simbola je resnična, a svobodna povezanost dveh svetov. Povezanost, ki predstavlja resničen prehod iz enega sveta v drugega.

V evangelijih Jezus velikokrat kliče: »Hodi za menoj«. Hoja seveda ni samo fizično premikanje človeka. Hoja je lahko simbol spremembe, novosti, napredovanja. Guardini zapiše: »Hoja ni hitenje in ne tekanje, ampak mirno gibanje. Ni tavanje, temveč odločen naprej. Nekaj plemenitega je v pravilni hoji. Svobodna je in vendar polna lepih sposobnosti« in še: »pokonci hoditi se pravi, biti človek.«

Sveto pismo je polno simbolov, ki jih je potrebno spoznavati, da bi prodrli globlje v poznavanje Besede. Ob prebiranju in premišljevanju Svetega pisma, je potrebno, da ob vsaki besedi poskušamo izluščiti njen globlji pomen, zaustaviti se pri besedi, ugotavljati njen simbolni pomen, se podučiti, kaj predstavlja »žareče jedro stvari«.

Da bi bolje razumeli Sveto pismo je koristno tudi premišljevati njegove podobe, ki jih je v njem veliko. Človek s poglobljanjem v Božjo besedo spozna sebe, sebe kot podobo, kajti človeka je Bog ustvaril po svoji podobi. Spoznavati moramo sebe in svojo podobo, tako kot nam jo je namenil Bog. In s premišljevanjem Svetega pisma, lahko najdemo številne podobe, v katerih se najdemo. Vedno se lahko ob branju odlomka prepoznamo v določeni osebi, dejanju, dogodku. In ravno na ta način, z Božjo pomočjo, spoznavamo samega sebe. Ker je človek podoba Boga, ker mu je podoben, »se ne more odpovedati iskanju Podobe, se pravi resnične vsebine samega sebe« (M.I.Rupnik). Ko pa sebe bolje spoznamo in ko spoznamo, kašnega nas želi naš Stvarnik, smo že naredili prvi korak k našemu spreobrnjenju. Peš romar, ki ure in ure hodi, pa je tudi podoba človeka, ki se preobraža, napreduje in se približuje svoji Podobi in s tem Bogu.

3.3. Izbor metod dela

Vloga vodje skupine je, da z določenim načinom in metodo dela pripravlja »pot udeležencem«. Zelo izkušena in uspešna voditeljica bibličnih skupin, s. Snežna Večko, zapiše takole: *«Od začetka sem se zavedala, da Bog s svojo besedo nagovarja vsakega človeka, ki ji prisluhne, moja naloga je le, da pripravljam pot, da bi jo mogel slišati, da bi beseda v njem izvalila odmev in obrodila sad v življenju. To se dogaja že pri osebni branju in poglobljanju v Sveto pismo. V skupinskem poglobljanju, ki predpostavlja osebno, pa vsak posamezen udeleženec priobči svoje lastno izkustvo ostalim in je deležen podelitve izkustva ostalih. Tako nastaja občestvo, ki raste iz podarjanja in sprejemanja osebne dobrine – izkustva Boga. (s. Snežna Večko, Metode dela v bibličnih skupinah, Gradivo KPŠ).*

Izbrati je potrebno metode dela s Svetim pismom, ki so primerne za skupine na peš romanjih. Vsaka metoda ima svoje prednosti in slabosti. Izbira metode naj bo prilagojena izkušnjam voditelja, značilnostim skupine in izbranemu svetopisemskemu besedilu. Voditelj mora glede na svoje izkušnje in poznavanje metod, izbrati tisto, s katero predvideva, da bo ljudem najbolj pomagal pripraviti prostor za Božje delovanje v srcu. Pri tem je potrebno upoštevati tudi izkušnje, želje, potrebe in sposobnosti skupine. In ne nazadnje je treba razmisliti, katera metoda najbolj ustreza določenemu besedilu. Upoštevati je potrebno tudi druge okoliščine, kot so razpoložljiv čas, prostor, predmeti. Delo s Svetim pismom mora biti prilagojeno vsakemu posameznemu romanju in načrtovanemu poteku romanja.

Na romanjih se največkrat uporabi zelo preprost način srečanja z Besedo v naslednjih korakih:

1. Molitev, 2. Branje izbranega odlomka, mogoče še kratka podpora razlaga, 3. Premišljevanje v tišini, 4. Podelitev: udeleženci, (kdor želi) podelijo drugim svoje občutke, misli.... 5. Zahvalna molitev.

Zelo primerna je Ignacijanska metoda molitve za duhovne vaje v tišini, ki poteka v naslednjih korakih:

- 1) Izberem kraj, čas molitve in telesno držo, ki mi najbolj pomaga, da zbrano molim.
- 2) Gospoda prosim za milost (pisno).
- 3) Osvobodilna molitev: Gospod, ti edini veš, kaj resnično potrebujem, zato mi, prosim, daj to, kar ti veš, da je dobro..
- 4) Jedro molitve - dialog z Besedo (zapisujem si misli, besede, ki nagovorijo...) Traja najdlje
- 5) Se zahvalim in se priporočim svetniku.

6) Ekzamen molitve: a) Zapišem misli in občutek, ki se mi zdi, da jih je v tej molitvi v meni prebudil Sveti Duh (pri tem si pomagam s točko 4), b) zapišem pozitivne misli in čustva, ki pa niso vezana direktno na Besedo in c) Zapišem misli in čustva, ki jih prepoznavam kot delo skušnjave.

Pri vsaki metodi so potrebni tudi pripomočki, v prvi vrsti Sveto pismo in križ. Tudi goreča sveča naj bo spremljevalka vsakega srečanja, skupine ali posameznika, z Božjo Besedo. Zakaj je to pomembno, nam zelo lepo obrazloži R. Guardini: *»Tu je prispodoba, lepša in močnejša od mnogih: sveča.«* in pojasnjuje: *»Stoji v prostoru vitka v nedotaknjeni čistosti in vendar je toplo ubrana njena barva; dvignjena po svoji jasni obliki iz vse zmotnjave. Zgoraj migeta plamen in v njem použiva sveča svoje čisto telo v toplo, žarečo svetlobo.«* in zaključí: *»Najgloblji smisel življenja je, da se v resnici in ljubezni za Boga použivamo kakor sveča v svetlobo in žar.«* (Romano Guardini, *Sveta zanamenja; Na poti k Bogu*).

1. Romarjev dan in Sveto pismo

Pri peš romanjih je hoji namenjeno največ časa. Pri posameznih romarskih skupinah se postopoma razvije določen dnevni ritem, ki je dokaj ustaljen. Peš romanje, posebej večdnevno, pomeni od 10 do 30 km hoje dnevno, včasih tudi več. Pri enodnevni ali nekajdnevni romanjih pa so te razdalje lahko tudi krajše ali daljše. Pri daljših romanjih je običajno romarjev dan razdeljen na dva dela. Jutro je namenjeno predvsem hoji, ki se včasih zavleče v pozno popoldne. V večernem času pridejo na vrsto druge dejavnosti in počitek. Pogost je tudi romarski dan, kjer se hoja razdeli na dopoldanski del z daljšim vmesnim počitkom. Potem pa sledi še večurna hoja do večernih ur. Romar na svoji poti obiše tudi različne znamenitosti, cerkve ob romarski poti, se srečuje z domačini in drugimi romarji. Temu se prilagodi tudi hoja in dogodki ob njej. Na spodnji tabeli so opisane molitve, ki običajno sestavljajo romarjev dan in okvirni čas, ko se običajno pričnejo izvajati. Pri vseh molitvah je priložnost, da se vanje vključi tudi molitev s Svetim pismom.

Tabela št. 1: Prikaz romarjevega dne - vzorec

Zap. šte.	Čas	Dejavnost
1	7.45	Jutranja molitev
2	8.00	Molitev pred zajtrkom
3	10.00	Nagovor pred hojo v tišini
4	11.00	Nagovor po uri tišine
5	12.00	Angel Gospodov
6	13.00	Pričetek hoje po opoldanskem počitku
7	14.00	Molitev rožnega venca
8	15.00	Molitev rožnega Božjega usmiljenja
10	18.00	Molitev pred jedjo – večerja
11	19.00	Molitev pred sveto mašo
12	22.00	Večernice in odhod k počitku

Romarjev dan ponuja veliko priložnosti za spoznavanje Svetega pisma. Božja beseda romarja razsvetljuje in bogati. V nadaljevanju razmišljam, kdaj in kako bi bilo najbolje, da vzamemo iz nahrbtnika Sveto pismo in se mu prepustimo.

Jutranja molitev

Prva priložnost za srečanje z Božjo besedo je jutranja molitev. Najbrž bo kar primerno, da v skupini preberemo dnevni evangelij ali berilo. Molitev velikokrat opravimo pred zajtrkom in jo združimo z zahvalo za jed in s priporočilom, priprošnjo za novi dan. Ker je običajno pred romarji dolga pot in je smiselno izkoristiti jutranje ure za hojo, jutranja molitev in zajtrk ne bosta trajali več kot pol ure. Molitvi bi lahko namenili 10. do 15. minut. Lepo je, da se odpravimo na pot s kratko mislijo ali posvetitvijo.

Molitev pred zajtrkom

Če se nam ne mudi na pot, je lahko tudi molitev pred zajtrkom daljša in vključuje tudi Sveto pismo. Morda pa je še boljše, da po zajtrku namenimo nekaj čas branju Božje besede, kratki katezezi, priložnostnemu pogovoru o evangeliju tega dne in vse skupaj povežemo z dogajanjem, ki ga načrtujemo za ta dan.

Hoja v tišini

Romanje v skupini je čudovita izkušnja, ki omogoča številne pogovore. Če skupina hodi skupaj in ni prevelika, poteka pogovor, v katerem so udeleženi vsi. Številne pa so tudi priložnosti za pogovore v dvojicah ali v manjših skupinah. Vsekakor pa je potrebno, da skupina hodi tudi v tišini. To je priložnost za vsakega romarja, da se poglobi v svojo notranjost, da osebno moli, razmišlja.... Hojo v tišini, ki naj bi trajala eno uro, lahko pa tudi več, je dobro izvesti v naravi, kjer je tišina, ni motornega prometa in drugih povzročiteljev hrupa, kjer se tudi ne predvideva, da bi na poti srečevali veliko ljudi. Kako izkoristiti uro tišine lahko prepustimo vsakemu posamezniku, lahko pa pripravimo uvod v uro tišine. Eden izmed članov skupine pripravi in posreduje določeno misel, nekaj kratkega prebere in poda predlog, o čem naj bi razmišljali, prosili, se zahvaljevali, meditirali med uro tišine. Uvod v uro tišine je torej lahko tudi svetopisemski odlomek, kratek stavek ali beseda, ki naj romarje spodbudi k osebnemu delovanju. Ko se ura tišine konča, je priložnost, da si romarji podelijo svoje doživetje, spoznanja, sklepe, seveda samo tisti, ki so pripravljene to podeliti vsem v skupini. Bolj kot je romarska družina povezana, bolj kot si člani med seboj zaupajo, večji in globlji je pogovor in bolj skupina in vsak njen posamezni član, napreduje. Zanimivo je tudi to, da v tišini in zbranosti, skupina hitreje hodi in prehodi večjo razdaljo kot sicer. Zbranost v duhu in duši blagodejno vpliva tudi na zbrano hojo. Na ta način se manifestira imenitna lastnost peš romanja v naravi, da je taka hoja celovito, harmonično in osrečujoče doživljanje duha, duše in telesa.

Angel Gospodov

Opoldne je čas za molitev Angel Gospodov. Molitev lahko zmolimo ali pa tudi zapojemo (*Je angel Gospodov oznanil Mariji..*). Tudi za to molitev je dobro izbrati primeren kraj, kjer lahko molimo v zbranosti in tišini: cerkev, kapelico, križ ob cesti ali preprost kotic v naravi.. Tudi to molitev lahko dopolnimo s kratkim odlomkom iz Svetega pisma. Morda Marijino hvalnico ali drugim besedilom, ki govori o naši nebeški materi.

Pričetek hoje po opoldanskem počitku

Ko se po večurni jutranji hoji odločimo za počitek in se v miru okrepčamo, je treba ponovno vzeti pot pod noge. To je včasih kar težko, še posebej, če so prisotne težave z žulji, poškodbami, ali utrujenost. Tako ne bo odveč kašna spodbudna beseda, stavek, krajši odlomek iz Svetega pisma, ki bo primeren za okoliščine v katerih se nahajamo.

Molitev rožnega venca

Molitev rožnega venca je seveda tudi molitev s Svetim pismom. Začetek ali zaključek molitve pa lahko dopolnimo z izbranim stavkom, kratkim odlomkom Božje besede.

Molitev rožnega venca Božjega usmiljenja

Če so dane primerne okoliščine, kot so čas, prostor in mir, pričnemo z molitvijo rožnega venca Božjega usmiljenja ob 15.uri (uri Božjega usmiljenja), nadaljujemo oz. zaključimo pa s svetopisemskim tekstom, psalmom (branje, petje) ali drugim.

Molitev pred večerjo

Molitev pred večerjo in zahvala po njej je lahko tudi v znamenju Božje besede.

Sveta maša

Za romarje je evharistija še prav poseben blagoslov, še posebej, če je med njimi tudi duhovnik in imajo romarji svojo sveto mašo. Tako se je mogoče pripraviti, izbrati in zapeti pesmi, brati berila, pred ali po obredu, pa nameniti nekaj časa tudi za delo s Svetim pismom. V kolikor romarji nimajo priložnosti za sveto mašo, bi se zvečer moral najti čas za urico spoznavanja Božje besede. Glede na okoliščine je treba izbrati ustrezno metodo dela s Svetim pismom in jo izvesti.

Večerna molitev pred počitkom

Peš romar je zvečer utrujen in mora zgodaj spat, da lahko naslednji dan spet gre na pot. Mora pa biti tudi hvaležen za preživeti dan, ki mu je bil podarjen, zato bo romarska družina skupaj zmolila kratko molitev v zahvalo za podarjeni dan in priporočilo za dober počitek. Božja beseda naj nas zaziblje tudi v prijeten spanec.

Božja beseda na določenih krajih, dogodkih, srečanjih

Peš romanje ponudi številne priložnosti za srečanja z naravo, kulturnimi in zgodovinskimi znamenitostmi, ljudmi, dogodki in srečanja. Vse to je sestavni del romanja, zato je potrebno biti prilagodljiv in potek dneva predvideti tako, da bodo mogoča čim boljša in lepša srečanja z vsem, kar se romarju ponudi.

S Svetim pismom v naravi

Čudovita so romanja v naravnem okolju, v pristni, neokrnjeni naravi, po nedotaknjeni naravni krajini, kjer je samo steza sled človeških rok, vse naokoli pa je Stvarnikovo delo. Hoja v tišini, molitev in meditacija, tudi ob Svetem pismu, je v takem okolju lahko zelo globoko in intimno srečanje z Očetom – Stvarnikom. Nekateri kraji so tako posebni, da romarja kličejo, da zadrži korak, da zapoje, da izreče besede čudenja in zahvale nebeškemu Očetu, da odpre nahrbtnik in vzame v roke Sveto pismo in se prepusti Besedi. Gore, reke, potoki, jezera in slapovi, gozd, razgledne točke, skriti koticiki, vse nagovarja romarja, da se prepusti Besedi.

Obisk posvečenih krajev

Posebej dragoceni so tudi posvečeni kraji: cerkve, kapelice, razpela ob poti. Romarji naj vedno najdejo čas, če tudi le za nekaj minut, za poklon tem krajem z molitvijo, pesmijo, priložnostnim razmišljanjem....

Srečanja, dogodki

Romanje prinaša vedno obilo doživetij, dogodkov in srečanj. Romar jim mora vedno iti nasproti odprtega srca in svobodnega duha, v nenehni želji po dajanju in prejemanju. To pomeni živeti Božjo besedo, tukaj in zdaj, na romanju in potem v vsakdanjem življenju.

Dragocena so srečanja romarjev z domačini, gostitelji in drugimi romarji. Prenočevanje v samostnih, kjer romar doživi srečanje in skupno molitev z redovniki ali redovnicami, je velik blagoslov. Kjer se romarji pridružijo domačinom, pri molitvi, evharistiji, družabnem srečanju, je vedno čutiti Božjo navzočnost. Kratek pogovor z domačinom ob poti, pozdrav in nameh; vse to bogati božjepotništvo.

Prihod na romarski cilj

Zadnji koraki in prihod na romarski cilj je vedno posebno doživetje, posebej, če je bilo romanje dolgo in naporno. Ko se hodi v skupini je zelo pomembno, da pridejo romarji na cilj skupaj, zbrano, ponižno in s hvležnostjo. Seveda spada zraven tudi veselje in razigranost. Romarski cilj pa naj bo vedno tudi kraj molitve, predvsem zahvale. Dobro je, da skupina pripravi ob tej priložnosti poseben dogodek, če je le mogoče prisotvovanje evharistiji in posebno srečanje z Božjo besedo.

2. Priprava, izvedba in zaključek romanja

P. Jože je o pripravah na Biblično romanje z duhovnimi vajami v Sveti deželi zapisal: »*Priprave na romanje sem se lotil z veliko željo, da bi se še bolj osebno srečal z Jezusom: tako telesno, duševno in duhovno, zato sem si zadal več fizične askeze, več branja Božje besede in študija hebrejskega jezika ter svetih krajev... V sebi sem že dolgo gojil to tiho tlečo željo, da bi še enkrat, predno odidem s tega sveta, smel hoditi po stopinjah našega Gospoda, zreti njega, ga poslušati čisto od blizu, vonjati in okušati njegovo milino in se dotikati in poljubljati kraje, kjer je on hodil, delal, govoril, oznanjal najlepšo vest o Božjem Kraljestvu.*« (www.eksegeza.net/index.php/biblicna-romanjav/176-svetopisemske-duhovne-vaje-v-sveti-dezeli-od-15-22-3-2019). Menim, da je to najboljši pristop za pripravo romanja. Kot pove že ime, je božja pot pot k Bogu. Romanja so zelo različna in priprave nanje prav tako. Kljub temu pa lahko opišem proces priprave, ki je, predvidevam, pogost in poteka v več korakih.

1. Zamisel in oblikovanje predloga za romanja

Romanje se prične takrat, ko posameznik ali skupina, izrazi idejo o romanju. Osnovne stvari, ki se porodijo so: Kam romati? Kdaj? Kako, sam ali v skupini? Če gre za romanje v skupini, se ob iskanju odgovorov na ta vprašanja prične odvijati proces priprave in potrebnih odločitev. Prav je, da se že na tej stopnji v molitvi priporočimo našemu Gospodu, ga prosimo za pomoč, modrost in blagoslov.

2. Posvetovanje, organiziranje, osnutek programa

Sledijo pogovori, posvetovanja, iskanje informacij. Prebrati je potrebno obstoječo literaturo in prebrskati različne vire o romanjih. Najboljše pa je srečanje in pogovor z romarjem, ki je opravil romanje, ki ga skupina načrtuje. Zelo lepa in koristna so tudi srečanja, druženje, predavanje, pogovor z romarsko skupino, katere člani podelijo njihova doživetja, izkušnje, priporočila. Informacije »iz prve roke« so najdragocenejše. Na ta način se pridobijo informacije, ki jih ni v knjigah, vodnikih, kartah. Romarska literatura zastareva in marsikakšna informacija ne drži več, zato se je treba potruditi, da se pridobi čim bolj sveže podatke. V tej fazi je potrebna že osnovna organiziranost. Izbrati je potrebno vodjo romanja, ki v sodelovanju z ostalimi razdeli naloge. Za romanje je izjemen blagoslov, če je član romanja tudi duhovnik, ki je običajno tudi duhovni vodja romanja. Nastajajo že prve zamisli o tem, kdaj bi pričeli romanje, koliko časa bo trajalo, kakšne (okvirno) bodo dnevne etape, kako priti na začetek romanja, če se to ne začne v domačem kraju, koliko dnevne hoje lahko načrtujemo. Ramišljamo o potrebni opremi, dokumentih, potrebnih finančnih sredstvih. Počasi nastaja osnutek programa romanja. Običajno ga pripravi vodja romanja z najožjimi sodelavci. Ko je napisan, ga je treba posredovati vsem udeležencem romanja in tudi tistim, ki se še morajo odločiti, ali bodo šli na romanje.

3. Zbiranje prijav

Pride čas, ko je potrebno imeti dokončen seznam romarjev. Pred tem pa se lahko izvede zbiranje prijav na podlagi javnih obvestil. Prikladna so župnjiska tedenska obvestila, objave na lokalnih tiskanih medijih, v manjših krajih dobro deluje tudi obveščanje »od ust do ust«. Na izbran datum se mora zbiranje prijav zaključiti. Napiše se seznam vseh prijavljenih z osnovnimi podatki: ime in priimek, datum ali letnica rojstva, kraj stalnega bivališča in po potrebi še drugi podatki. S tem je dobil vodja romanja podatke, da lahko skupina, ki je za to izbrana, pripravi

program romanja. Dobro je, da se pred tem organizira srečanje vseh udeležencev in se temeljito pogovori o načrtovanem romanju.

4. Oblikovanje programa

Dokončni program romanja se pripravi na podlagi osnutka programa romanja, seznama udeležencev in predlogih, pripombah, željah, potrebah vseh članov romarske skupine. Romarsko skupino, ki se skupaj pripravlja na romanjanje, lahko imenujemo tudi romarsko družino, kajti priprave na romanje že utrjujejo medsebojno povezanost članov skupine, da vsi postopoma postanejo romarski bratje in sestre.

Program romanja vključuje pot na začetek romanja, dnevne etape, kraje prenočevanja, s storitvami (samo prenočevanje ali tudi obrok, zajtrk, večerja) in dogovorjene cene. Na tej osnovi lahko dokaj natančno ocenimo tudi stroške romanja.

Postopek dokončnega oblikovanja programa je običajno naslednji:

1. Na podlagi rezervacij prenočevanja, ki so za večje skupine nujne, nastane seznam krajev, kjer bo romarska družina prenočevala.
2. Oddaljenost krajev, določenih za prenočevanje, določa dnevno etapo romanja. Usklajevati je potrebno ustrezno razdaljo med kraji (običajno med 20 in 30 km hoje) z možnostmi prenočevanja. Pri tem je potrebno upoštevati težavnost etape (vzponi spusti ali ravninski svet). Zahtevnejše etape praviloma ne bi smele biti predolge, včasih pa se to zgodi, ker ni mogoče najti ustreznega prenočišča v željenem kraju. Ko smo prisiljeni načrtovati zahtevno etapo, se je treba potruditi, da bi naslednjega dne sledila lahka etapa. Pri dolgotrajnem peš romanju je potrebno, da so etape tako načrtovane, da vsi člani ohranjanjo ustrezno psihofizično vzdržljivost, sicer se lahko zgodi, da bi moral kdo predčasno končati romanje. Pripraviti je treba tak program dnevnih etap, ki bo omogočal vsem, da vsi pridejo na romarski cilj.
3. Sledi načrtovanje posameznih romarskih dnevvov. Znan je pričetek dnevne etape in cilj, do katerega je potrebno priti. Poznani so kraji, znamenitosti, dogodki, ki skupino čakajo na poti. Vsemu temu je potrebno prilagoditi dnevni program. Običajno se v programu ne zapiše pričetek hoje. To odločitev se sprejme na romanju samem. Okvirno pa so določeni postanki, ogledi in podobno. Okvirno je potrebno predvideti tudi prihod na cilj. Vse to je potrebno uskladiti z običajnimi dejavnostimi, ki sem jih opisal v poglavju romarjev dan. Cilj romanja pomeni tudi konec hoje. Takrat pa se običajno romanje še ne zaključí, saj romarski kraj nudi številne možnosti za različne obrede, ogleda, doživetja. Načrtovanje zadnjih dni romanja v romarskem kraju vsebuje podrobnejši dnevni načrt, ki vključuje čas za molitev in sv. mašo, različne pobožnosti, ogleda, srečanja, dogodke.

Program romanja za skupino je potreben, da se lahko romanje dobro izvede, da se doseže cilj romarske družine in osebne cilje vseh udeležencev. Življenje, posebej romanje, pa prinaša številna presenečanja, tako lepa, kot manj lepa. In velikokrat je potrebno biti prilagodljiv in program spremeniti glede na okoliščine, ki so posebne in jih ni bilo mogoče predvideti. Romar, ki krene na pot sam, je lahko zelo skromen v načrtovanju in zelo svoboden na svoji romarski poti, pri romarski skupini pa je potreben velik občutek za skupino, za drugega. In to je velik izziv za romarsko skupino. Ko romarska skupina postane romarska družina, ko zaživi resnično

bratstvo, potem ni več težko načrtovati in program na romanju spreminjati, če se izkaže, da je to potrebno.

Program romanja in Sveto pismo

V programu romanja moramo predvideti tudi življenje in delo s Svetim pismom. Okvirni dnevni program je narejen in znotraj tega načrtujemo čas in kraj srečevanja z Božjo besedo. V poglavju Romarjev dan je opisano, kje se običajno to najlažje izvede: jutranja molitev, ura tišine, ob molitvi rožnega venca, zvečer pred spanjem. Za posebne kraje (sveti kraji, cerkve, kraj bibličnega dogodka..) in dogajanja (sv. maša, pobožnosti, praznovanja...) je potrebno dnevni program podrediti življenju z Božjo besedo. To se predvidi v dnevni programih romanja, posebej za dneve, kjer je načrtovano malo hoje ali pa samo ogledi. Tako kot za celoten program, velja tudi za te priložnosti, da je skrbno načrtovan program za skupino koristen, če ne celo nujen, ko pa se ga izvaja, je potrebna primerna mera prilagodljivosti okoliščinam.

Dnevnik – priročnik

Za dobro romanje je zelo uporaben romarski dnevnik, ki služi tudi kot priročnik. V sodobnem času najdemo veliko podatkov kar v žepu, na svojem telefonu, kamor tudi lahko shranimo marsikaj in tudi kaj napišemo. Kljub temu se izkaže, da je tiskan dnevnik romanja prava stvar. Kaj je namen dnevnika? To najboljše opišem, če predstavim nasledni vzorec vsebine:

1. Naslovnica: naslov romanja, logo, mogoče slika ali fotografija
2. Uvodne strani: uvodni tekst, molitev, namen romanja...
3. Splošni del: Seznam romarjev, kratek opis romanja: seznam dnevnih etap in prenočevanj
4. Dnevnik: Podrobni program po posameznih dnevih. Vsebino posameznega dneva sestavljajo: datum, začetek in konec etape, dnevni evangelijski odlomek, godovniki, opisi krajev, mest, skozi katere se hodi in kraja, ki je končni cilj etape. Na koncu strani je prazen prostor, kamor vsak romar lahko vpiše svoj tekst (osebni dnevnik, informacije, opombe...)
5. Priloge: V zadnjem delu dnevnika so različne priloge: dodatne informacije, karte romanja, molitve, pesmi....

Priprave skupine za romanje

Boljše kot so priprave, večja je verjetnost, da bo romanje dobro. Zahtevnejše je romanje, prej se je potrebno pričeti pripravljati. Dolgotrajnejše romanje zahteva dobro duhovno in psihofizično pripravo, zagotovitev prostega časa za romanje, zagotovitev potrebnih finančnih sredstev, priprava opreme in raznih dokumentov. Priprave vsebujejo predvsem naslednje:

1. Duhovna priprava: Skupina se mora pripraviti na romanje z molitvijo, učenjem in spoznavanjem romarskih krajev, svetnikov, zgodovine in dogodkov vezanih na romanje in cilj romanja. Duhovna priprava je lahko tudi enodnevno romanje, na katerega gre skupina, ki se pripravlja na romanje, sveta maša in molitev pred pričetkom romanja. Koristna so predavanja, kateheze, biblični dogodki in drugo; vse kar se navezuje na načrtovano Božjo pot.
2. Psihofizična priprava: Peš romanja zahtevajo dobro telesno in duševno pripravljenost. Na dolga romanja se ni smiselno podajati, če pred romanjem nismo skoraj nič pešačili.

Za pripravljalna enodnevna peš romanja, pohode in potepanja, vse, v tesni povezavi tudi z duhovno pripravo, si je vedno potrebno vzeti čim več časa.

3. Peš romanja zahtevajo čas. Pomanjkanje časa je pri marsikaterem romarju največja ovira, da bi stopil na Božjo pot. Pravočasno si je potrebno zagotoviti prosti čas za romanja, dopust, počitnice. Upoštevati je potrebno, da imajo zaposleni, aktivni romarji omejeno število dni dopusta. Smiselno je, da se pri izbiri časa romanja določi pričetek in konec tako, da je v tem času čim več prazničnih in dela prostih dni, tako da je romanje lahko daljše, poraba dopusta pa čim manjša.
4. Brez finančnih sredstev danes ni mogoče romati. Vsekakor je potrebno načrtovati, da je poraba denarja čim manjša; romanja naj bodo skromna in poceni. Kljub vsemu stroški nastajajo. Največji, tudi pri peš romanjih, so stroški prevoza na pričetek pešačenja in povratek domov, ter stroški prenočevanj in hrane. Ko nastane romarska družina, nastane tudi skupna blagajna. Romarji, po dogovoru, prispevajo vsak svoj finančni vložek v skupno blagajno, iz katere se poravnava skupni stroški. To običajno pomeni tudi prihranek (popusti za skupino). Sredstva za romanje si običajno priskrbi romar sam. Dobrodošle pa so tudi skupne aktivnosti, kjer romarska skupina zbira denar za skupno blagajno.
5. Dobra oprema je tudi pogoj za dobro romanje. Primerna obutev, obleka in perilo (primerna za mraz, dež in vročino), nahrbtnik, spalna vreča in podloga, stvari za osebno higieno in priročna lekarna, so osnovne stvari, brez katerih ni sodobnega božjepotništva. Osnovno vodilo pa mora biti, da vzamemo na pot samo najnujnejše. Vsaka odvečna oprema, vsaka nepotrebna stvar, lahko zagreni ali celo onemogoči doseganje romarskega cilja. Pred vsakim romanjem je treba pregledati opremo, mogoče kaj popraviti in dopolniti. Nakup nove opreme pride v poštev le v primeru, da ni druge možnosti. Božjepotnik naj bi imel dobro, toda samo nujno opremo. Nobenega razloga ni, da bi morala biti oprema najsodobnejša ali po zadnji modi.
6. Brez dokumentov tudi ne gre: osebna in zdravstvena izkaznica, mednarodna zdravstvena kartica, potni list, polica za življenjsko ali turistično zavarovanje, pa mogoče kakšen vodnik, romarski dnevnik, karto...
7. Na koncu, pa ne nazadnje: V nahrbtnik položimo tudi Sveto pismo, lepo in primerno za zahtevno pot. Shranimo ga tako, da bo varno pred poškodbami. Za romanja so primerne knjižne izdaje v manjšem formatu in s posebnim zaščitnim ovitkom. Sveto pismo naj bo shranjeno v nepremočljivi vrečki in na posebnem mestu v nahrbtniku tako, da bo na varnem in hkrati tudi vedno pri roki. Za sodobnejše romarje je možna tudi druga rešitev. Besedilo Svetega pisma se lahko naloži na tablico ali na pametni telefon. Vsekakor pa je najbolj priporočljivo, da imamo Sveto pismo v knjižni obliki.

Po izvedbi romanja je potrebno preveriti, kakšno je bilo romanje. Zelo koristno si je zastaviti naslednji vprašanja: Kaj je bilo dobro? Kaj bi bilo treba izboljšati? Vsak romar mora najprej sam razmisliti, kako je doživel romanje, kaj se ga je najbolj dotaknilo, kaj se je v njem premaknilo, spremenilo, odpadlo ali na novo nastalo. Osebnemu razmisleku pa mora slediti tudi pogovor med vsemi člani romarske skupine. Vsa doživetja in spoznanja je potrebno deliti tudi z drugimi,

bližnjimi. Božjo besedo, ki nas je bogatila med romanjem pa je treba prenesti v našo vsakdanjost.

Postopek preverbe romanja naj poteka v naslednjih korakih:

1. Osebni razmislek o romanju.
2. Pogovor vseh udeležencev romanja
Na pogovor se je potrebno dobro pripraviti. Viri za to nalogo so lahko poročila, dnevniki, fotografije.. Potrebno je ugotoviti ali so bili doseženi zastavljeni cilji, izveden načrtovani program, ugotoviti, kako so bili z romanjem zadovoljni udeleženci. In preveriti moramo, kakšno je bilo na romanju naše življenje z Božjo besedo. Nazadnje in najpomembnejše: kako bomo Božjo besedo udeležali v vsakdanjem življenju.
3. Praznovanje: brez praznovanja naj ne bo nobenega zaključka romanja. Romarska skupina mora izraziti hvaležnost in veselje, ki ji je bilo podarjeno. Priložnosti in načinov praznovanja pa je veliko. Najprimernejše je, da ga pričnemo s sveto mašo, zahvalnimi molitvami, pesmijo. Druženje ob pijači in hrani naj bo tudi sestavni, zaključni del praznovanja. Priložnostni kulturni program, predstavitev romanja, kakšna dobrodelna akcija... vse to je lahko del praznovanja.
4. Podeljevanje: Vsak kristjan je dolžan opravljati svoje misijonarsko poslanstvo, vsak romar pa poleg tega tudi podeljevati darove, ki jih je prejel na romanju. Možnosti za to je veliko: pogovori, pričevanja, predavanja, razstave, poročila, sporočila, medijski nastopi...
5. Kako naprej?
Kogar je peš romanje prevzelo, ne bo nehal romati, dokler mu bodo služile noge. Romarske skupine, ki se med romanjem tesneje povežejo, si želijo tudi v prihodnje romati skupaj in pridobivati tudi nove udeležence. Ko dozoreva čas za novo romanje, se vse prične znova; najprej načrtovanje. Tako kot se v življenju vrstijo leta, tako se v življenju romarja vrstijo tudi romanja. Novo romanje pa bo vedno temeljilo na izkušnjah predhodnih. Ko v življenju hodimo proti svojemu končnemu cilju, naj bodo naša romanja, čeprav hodimo peš in počasi, tiste etape našega življenja, ki nas hitreje in odločneje vodijo tja, kamor smo namenjeni, k nebeškemu Očetu.

Romanja so za vsakega romarja milosten čas, ko si pridobi velik zaklad, ki ga nosi v sebi z željo, da bi ga uporabil in podarjal, ko se vrne v vsakdanje življenje. To pa je vse prej kot enostavno. Vsakdanjost ponovno prinese vsakdanje skrbi, težave, obveznosti, skušnjave, razvade.... Z novimi spoznanji jih bo romar doživljal drugače in na drugačen način se bo spoprijemal z njimi. V kolikšni meri mu bo uspelo udeležati spreobrnjenje, ki mu ga je Bog podaril na romanju, pa je odvisno, kako dosledno bo uresničeval sklepe, ki jih vsak romar sprejme in prinese domov. Pesem *Srečanje s svetim Frančiškom*, zelo občuteno spregovori o doživljanju, ki spremlja romarja na povratku v vsakdanjost:

»Ko v življenje spet se vračam, me iskreno zaskrbi; le kako naj tam obračam, vse bogastvo zadnjih dni. Kakor ti bom s sebe stresel ves napuh in blišč sveta in v molitvi bom prinesel svoje stiske pred Boga.»

Romar bo stopal po poti življenskega romanja z novo močjo in veseljem, njegovo hrepenenje, da zopet vzame nahrbtnik in pot pod noge, pa ne bo nič manjše. In potem si bo zapel refren omenjene pesmi:

»Pa mi kar samo zapoje srce sončno pesem in vsemu človeštvu iskreno mir zaželim. Za hip sem minljivosti tega sveta vseh odrešen, saj jasno mi je, kaj Gospod želi, da storim.«

8. Svetopisemski dnevnik peš romanja po Sveti deželi, februar 2020

Za peš romanje po Sveti deželi smo pripravili dnevnik. Avtorji so Bogdan Vidmar, Nataša Bartol in Žarko Mlekuž, vsebuje pa naslednje: Pripravo na romanje, seznam romarjev, program romanja po posameznih dnevih, prostore za osebne zapiske in hebrejsko – slovenski slovarček. Prilagam vzorec – eno stran romarskega dnevnika za 11. dan romanja.

Slika št.1 : Vzorec romarskega dnevnika (11. dan romanja)

JERIHA - KUMRAN – JERIHA

11. dan: nedelja, 23. februar 2020

Dnevno duhovno vodenje: Bernarda

Peš v Kumran. Hoja ob Mrtvem morju. Popoldne povratek v Jeriho.
Prenočevanje v Jericho Waleed's Hostel Amman street.

MRTVO MORJE (Sodomsko morje, Slano morje, Arabsko morje, Asfaltno morje, beduini in Arabci ga imenujejo Lotovo morje) Jezero je dolgo 50 km in 16 km široko; ok. 1020 km²; obseg 230 km; - 450m na nekem mestu pa je jama, kjer je -800 (najnižje morje na Zemlji); več kot 10 x bolj slano kot ostala morja, na jugu doseže tudi 40% slanost; »Mrtvo morje«, ker v njem ni življenja; na severu doseže globino do 400m, na jugu pa le 8 m; med gorami Moaba na vzhodu, Judovsko puščavo na zahodu. Nima nobenega odtoka, zaradi velike vročine močno izhlapeva, zaradi tega se slanost neprestano povečuje, jezero pa manjša. Nekoč je bilo 5x večje kot danes. Danes močno izkoriščanje (voda, sol, potazij, bitumen-zemeljska smola; brom, magnezij...) Že Egipčani so tu dobivali betumen za balzamacijo, rimljani za premaz ladij... Danes Izraelu pripada približno ½ morja – meja z Jordanijo poteka po sredi jezera.

Biblični dogodki

Sodoma: 1 Mz 18 in 19.

Znamenitosti

V Mrtvem morju ni treba plavati, lahko sedimo in beremo časopis. Pri kopanju je treba biti pazljiv, da voda ne pride v oči, pljuča – lahko pride tudi do smrti. Ob zahodni obali je panoramska cesta: Ein Gedi – Masada - Ein Boqeq – Sodoma – Eilat.

KUMRAN Leži v Judejski puščavi. 2 km od Mrtvega morja; na SZ Mrtvega morja; 40 km od Jeruzalema. Na poti, ki vodi na jug proti Masadi in Sodomi, odkritih nad 30 votlin. Sklepa se, da sta bili blizu mesti Sodoma in Gomora. (1 Mz 18 in 19.), 400 m pod morsko gladino.

Biblični dogodki:

Do leta 1947 se o Kumranu ni govorilo.

Znamenitosti

Votline v katerih so bili leta 1947-1958 najdeni Kumranski rokopisi; ostanki bivališč esenov. Izbor rokopisov je na ogled

v državnem muzeju v Jeruzalemu v
»Svetišču knjige«, ki je bilo zgrajeno samo
zaradi Kumranskih rokopisov. Vstopnina.
Urniki: 8-17, ob petkih 8-16;

Na podlagi dnevnika romanja sem pripravil tudi Svetopisemski dnevnik, ki je usklajen s programom romanja in je bil moj osebni priročnik za delo s Svetim pismom med romanjem. Svetopisemski dnevnik vsebuje program dela s Svetim pismom po posameznih dnevih romanja. Vsak romarski dan ima naslednje vsebine:

- Dan in datum romanja
- Načrtovani program romanja (iz romarskega dnevnika)
- Namen dneva: opisan je ključni namen dneva glede na delo z Besedo
- Ime dnevnega svetopisemskega programa
- Navedba izbranega bibličnega odlomka
- Razmišljanje
- Opis dela s skupino
- Zaključna, zahvalna molitev.

Prilagam dnevnik 3. dne romanja, ko smo bili v Nazaretu.

Slika št. 2: Vzorec svetopisemskega dnevnika (3. dan romanja)

3.dan: sobota, 15. februar 2020	NAZARET
	
<p>PROGRAM</p> <p>Ves dan bomo preživeli v Nazaretu. Bazilika Marijinega oznanjenja. Judovski sabbat. Ogledi cerkva in znamenitosti.</p> <p>Namen dneva Obiskali bomo Baziliko Marijinega oznanjenja in podoživljali obiskanje Gospodovega angela Mariji in se spominjali Jezusovega otroštva in Svete družine.</p> <p>1. ZGODI SE MI PO TVOJI BESEDI</p> <p>Priprava: Zavedam se, da sem tempelj Svetega Duha. Svetišče, ki je v meni, moj notranji prostor, kjer se srečam z Jezusom. Jezus je tukaj med nami. Govori nam. Govori nam po Božji besedi, po Svetem pismu. Odpremo oči. Molimo: »Pridi, Sveti Duh, napolni srca svojih vernih in vžgi v njih ogenj svoje ljubezni. Pošlji svojega Duha in prenovljeni bomo.« Poslušajmo božjo besedo:</p> <p>Napoved Jezusovega rojstva (Lk1 26-38)</p> <p><i>»V šestem mesecu je Bog poslal angela Gabriela v galilejsko mesto Nazaret, k devici, zaročeni z možem, ki mu je bilo ime Jožef, iz Davidove hiše, in devici je bilo ime Marija. Angel je vstopil k njej in rekel: »Pozdravljena, obdarjena z milostjo, Gospod je s teboj!« Pri teh besedah se je vznemirila in premišljevala, kakšen pozdrav je to. Angel ji je rekel: »Ne boj se, Marija, kajti našla si milost pri Bogu. Glej, spočela boš in rodila sina, in daj mu ime Jezus. Ta bo velik in se bo imenoval Sin Najvišjega. Gospod Bog mu bo dal prestol njegovega očeta Davida in kraljeval bo v Jakobovi hiši vekomaj; in njegovemu kraljestvu ne bo konca.«</i></p>	

Marija pa je rekla angelu: »Kako se bo to zgodilo, ko ne poznam moža?« Angel ji je odgovoril: »Sveti Duh bo prišel nadte in moč Najvišjega te bo obsenčila, zato se bo tudi Sveto, ki bo rojeno, imenovalo Božji Sin. Glej, tudi tvoja sorodnica Elizabeta je spočela sina v starosti; in to je šesti mesec njej, ki so jo imenovali nerodovitno. Bogu namreč ni nič nemogoče.« Marija pa je rekla: »Glej, Gospodova služabnica sem, zgôdi se mi po tvoji besedi!« In angel je šel od nje.«

Razmišljanje - podoživljanje

Predstavljajmo si dogodek prihoda Gospodovega angela k Mariji. Še več. Začutimo, da se to dogaja zdaj. Zaprimo oči. Začutimo Duha, ki obsenči Marijo in se dotika tudi nas. Nepopisna lepota, nepopisno nežna Božja moč. Nepopisna svetloba in toplina. Spočetje. Nastaja novo Življenje. Odprimo se tej Božji radodarnosti. Začutimo vso božanskost tega trenutka. Ozrimo se k Devici Mariji in ji prisluhnimo. Ona reče: *»Glej, Gospodova služabnica sem, zgôdi se mi po tvoji besedi!«* in tudi mi z vsem srcem, z vso dušo in z vso močjo recimo: *»Tvoj služabnik (služabnica) sem, zgodi se mi po tvoji besedi. Prepustimo se Božji vsemogočnosti, da deluje v nas..... Čez nekaj časa odpremo oči. Vprašam jih: Kako ste? Kdor želi, lahko podeli drugim svoje doživljanje. Zaključna molitev: Moj Gospod in moj Bog, hvala, da si tudi meni podaril življenje. Hvala ti za očeta in mamo, ki sta mi življenje posredovala. Hvala Božji materi, ki je rekla »da« in rodila Jezusa – našega Odreženika. Hvala, da si z nami tukaj in zdaj. Molimo: Angel Gospodov....*

6. Anketa

Vsem desetim romarjem sem drugi teden po končanem romanju poslal anketni vprašalnik in jih naprosil, da napišejo odgovore na tri postavljena vprašanja. Odgovore sem prejel od devetih romarjev.

6.1. Anketni vprašalnik

Anketni vprašalnik je vseboval tri vprašanja:

1. Kako ocenjujete molitev (branje, razmišljanje) s Svetim pismom, tako kot smo ga imeli na romanju in kaj se je vas v zvezi s tem najbolj dotaknilo?
2. Kaj bi bilo lahko boljše in primernejše za uporabo Svetega pisma na romanju? (Prosim, če ste kritični)
3. Ali se vam zdi, da bi bilo dobro, da bi tudi v prihodnje romali s Svetim pismom v nahrbtniku? Če je vaš odgovor pozitiven, vas prosim za vaše predloge, ideje, zamisli...

6.2. Povzetek odgovorov na anketo

Povzetek prejetih odgovorov, po posameznih vprašanjih, navajam v nadaljevanju.

Ocena dela s Svetim pismom

Vsi romarji ocenjujejo delo, molitev s Svetim pismom kot pozitivno. Povzemam ključne dele odgovorov:

- Navdušena sem bila nad romanjem s Svetim pismom, posebej romanje po Sveti deželi, kjer so skoraj vsi kraji omenjeni v njem. Najbolj se me je dotaknila prav povezanost krajev s Svetim pismom: gora Karmel, gora Tabor, Nazaret, Kana, Galilejsko jezero, Jeruzalem, Betlehem.
- Branje Svetega pisma na našem romanju je bilo super, saj smo brali o krajih kjer smo hodili in to v prepričanju, da je prav tu hodil Jezus. Tako smo se še bolj uživali in podoživeli dogodke, vsakega na svoji lokaciji. Še posebej se me je dotaknila povezava med preteklostjo in sedanjostjo na isti lokaciji.
- Kot duhovnik na romanju sem bil vesel, da si že pred romanjem bil zavzet, da na romanju na posameznih mestih preberemo določene odlomke in da si romanje povezal s svojo diplomsko nalogo. To je bila za naše romanje velika milost. Najbolj se me je dotaknilo, da si se pred in po branju odlomka pokrižal in to, da si nosil s seboj Sveto pismo v tiskani izdaji. Hvala ti, da si iskal odlomke po Svetem pismu. Mislim, da sva se tako lepo dopolnjevala. Sam tega ne bi zmogel.
- Molitev oz. branje Svetega pisma in vse Božje besede je bilo zelo dobrodošlo na romanju z vidika premišljevanja skrivnosti in dogodkov, pripomoglo je k umiritvi naših oz. moje duše in impulzivnosti. Najbolj se me je dotaknilo to, da smo poslušali Božjo besedo in smo malo prej ali malo kasneje že s svojimi telesnimi udi ugledali ali se celo dotaknili ali vstopili v sveti prostor, kjer se je posamezna skrivnost dogajala. V živo smo doživljali božji načrt, ki nas vodi v življenje.
- Molitev, branje ali poslušanje Svetega pisma mi je bilo na romanju veliko vredno z vseh strani, veliko bolj sem dojemala dogodke in si jih predstavljala, ker smo poslušali odlomke, veliko stvari se mi je razjasnilo. Najbolj se me je dotaknilo, ko je ob Svetem

pismu gorela svečka, bil zraven položen križ, to mi je dalo potrditev, da je in bo Sveto pismo vedno živa stvar. Zelo mi je bilo všeč prebiranje hvalnic ali večernic.

- Močne sledove je v meni pustilo branje Božje besede in odlomkov kjerkoli in kadarkoli, tudi pozno zvečer ob naših pogradih, ko smo bili utrujeni in smo si želeli samo še v vodoravno lego (govorim predvsem zase!), saj so bile te besede pika na "i" celemu dnevu, bile so tisto, kar poje neki meni zelo ljubi taizejski spev: "Tu sei sorgente viva, tu sei fuoco, sei carita'... Božja beseda je bila vrelec žive vode, ogenj vere in čista ljubezen.
- Bogdan in ti sta bila odličen tim. Bogdan je dobro pripravil vse o krajih, kjer smo hodili, zakaj so pomembni, ..., ti pa si iz svetega pisma prebral ustrezní odlomek. Način, kako si predstavil, vedno si poudaril, da je v tistem trenutku Jezus med nami, je tisti trenutek napravil res svet, dragocen, globok, resen, globoko doživet. Ocenjujem, da je prebiranja Svetega pisma bilo ravno prav, ne preveč in ne premalo. Prebiranje Svetega pisma nam je dalo možnost umiritve, podoživljanja zgodbe, možnost kratke meditacije. Osvežili smo tudi določena znanja in lažje vmestili zgodbo v geografskem smislu. Čeprav, iskreno povedano, sem se težko vživljala v Jezusove čase, sploh pa v Staro zavezo.
- Branje oz. uporabo Svetega pisma, ob ostalih naših molitvah, ocenjujem za zelo primerno. Besede iz Svetega pisma so še nadgradile naše molitve.

Predlogi za izboljšanje dela s Svetim pismom

- Potrebno je biti realist in upoštevati, da smo vsak dan prehodili okoli 20 -30 km, da ni mogoče na vsaki točki izvesti biblične delavnice in se več kot toliko poglobiti v določene svetopisemske odlomke. Menim, da bi lahko bilo kaj boljše, a v okvirih, ki smo jih imeli. Npr., lahko bi prebrali še kakšen odlomek več, naredili kratko primerjavo med različnimi evangeliji, malo bolj pokomentirali določene odlomke, dali nekoliko več možnosti za molitveno branje svetega pisma.
- Menim, da bi lahko več dela opravili pred in po romanju. Npr. pred romanjem bi vsak že dobil liste z odlomki, ki se bodo na poti brali. Kot priloga bi lahko bil potek molitvenega branja Svetega pisma (Lectio Divina). Tako bi bili udeleženci na romanju veliko bolj ustvarjalni; pisali bi prošnje, zahvale, misli, pesmi.. Na neki način je romarski vodnik to bil, a dalo bi se to še izboljšati in predvsem spodbuditi romarje k aktivnosti in ustvarjalnosti.
- Če bi bile romarske skupine na to pripravljene in tudi ustrezno duhovno zrele, bi še bolj duhovno rasli. Imam idejo, da bi mogoče vsak dan že zjutraj pred odhodom dnevni duhovni voditelj prebral kratek odlomek iz Svetega pisma.
- Morda tudi to, da bi te odlomke imeli napisane na listu papirja, da bi jih bral tudi vsak zase. Morda to, da bi Božjo besedo bral vsak dan nekdo drugi in da bi imeli potem 5 minut časa za premišljevanje in odzive. Glas da veliko težo prebranemu.
- Že tam, na romanju sem razmišljala o tem, da bi morali čisto konkretne odlomke brati na čisto konkretnem kraju. Saj nekatere smo in to jim je dalo posebno težo ob misli : ON je to govoril in ON je to rekel in ON je bil tukaj, na tem kraju in zdaj sem JAZ tukaj, zdaj smo MI tukaj ... Kako velika milost !

7. Analiza dela s Svetim pismom na romanju

Analizo dela s Svetim pismom sem razdelil na tri dele: priprava na romanje, opis izvedbe romanja in zaključna ocena romanja.

7.1. Priprava na romanje

Pripravil sem Svetopisemski dnevnik, ki se je izkazal kot dragocen priročnik za vodenje dela z Besedo na romanju. Bil je usklajen s programom romanja in zato uporaben za vsak dan romanja. Nekaj ogledov smo v program dodali, skladno s tem sem prilagodil tudi dnevno delo. Predviden program Svetega pisma smo skoraj v celoti izvedli, ob tem pa je treba poudariti, da se je bilo potrebno prilagajati vsakokratnim okoliščinam.

Pred odhodom na romanje sem vse romarje seznanil z mojim namenom, da na romanju molimo tudi s Svetim pismom. Vsem sem tudi priporočil, da s seboj vzamejo Sveto pismo v tiskani obliki ali na mobilnem telefonu. Drugih posebnih priprav, žal, ni bilo. Koraki, ki smo jih izvedli pred romanjem so bili koristni, vendar bi bilo veliko bolje, če bi bile priprave na delo s Svetim pismom na romanju temeljitejše. Žal, za to ni bilo dovolj časa, znanja in izkušenj.

7.2. Opis izvedbe romanja s Svetim pismom

Ugotovil sem, da je bila priprava na branje Svetega pisma izjemno pomembna. Skupina se je morala umiriti, se zbrati. Vedno sem imel kratek nagovor o Besedi, poudarjal, da je Božja beseda živa in nam govori, tukaj in zdaj in še prav posebej, da je Jezus z nami, nas nagovarja in nas posluša.

Delo s Svetim pismom smo izvajali skladno z načrtovanim programom. Skoraj v celoti smo prebrali izbrane odlomke, nekaj sem jih tudi spremenil in dodal. Metod dela, ki sem jih načrtoval, večkrat nismo uspeli izvesti. Treba je bilo upoštevati, da je bilo hoje veliko (prehodili smo 340km), pri najdaljših etapah tudi več kot 30 km na dan. Zaradi utrujenosti romarjev je bilo potrebno čas, namenjen Besedi, včasih skrajšati in postopke poenostaviti. Nikoli pa to ni šlo na račun molitve, branja odlomka in zahvalne molitve na koncu. Vedno smo si vzeli čas, da smo Božjo besedo nekaj časa premišljevali in potem se še bolj ali manj na široko pogovorili.

Običajno smo brali Sv. pismo zvečer pred spanjem, ko smo se v hostlu zbrali v skupnem prostoru, kjer smo bili sami in je bil prostor tih. Tako smo bili lahko zbrani, sproščeni in največkrat nas ni nihče motil. Vedno sem v teh prostorih izpostavil Sveto pismo, prižgal svečko in poleg postavil križ. Vse to je prispevalo k naši zbranosti in nas nagovarjalo, da smo se predajali Besedi.

Zelo učinkovito je bilo branje odlomkov svetega pisma na kraju, kjer se je svetopisemski odlomek dogajal. To so poudarili vsi romarji, saj nas je Beseda prepričevala, da se dogodek odvija pred nami. Takšen kraj je bila gora Karmel, kjer smo poslušali Božjo sodbo na Karmelu iz Prve knjige kraljev, 18. poglavje. V Jožefovi cerkvi, ki je zelo blizu kraja (cerkve) Marijnega oznanjenja, smo poslušali odlomek Jezusovo rojstvo (Mt 1,8-25), kjer evangelist piše o Marijnem spočetju od Svetega Duha. Branje smo umestili kot berilo med sveto mašo in pripravil sem tudi krajši uvod. Zvečer pa smo v hostlu, pred spanjem prebrali tudi Napoved Jezusovega rojstva (Lk 1,26-38).

Dober sprehod v Staro zavezo smo naredili tudi pod goro Tabor, na mestu velike bitke, pri Daburiji – kraj sodnice Deborah. Spoznavali smo se z Deborino pesmijo (Sodniki, 5.poglavje).

Na gori Tabor, v Baziliki Jezusovega sprmenenja, so mladi romarji sedeli okrog oltarja nad katerim je čudovit mozaik, ki prikazuje spremenjenega Jezusa, ob njem pa Mojzesa in Elijo ter prestrašene apostole, Petra, Janeza in Jakoba. Odzvanjajo besede – Jezusova spreminitev (Mt 17,1-13).

V Tabgi, kraju Jezusovega čudeža pomnožitve kruha, na klopcah ob cerkvi spet spregovori Beseda - Jezus nahrani pet tisoč mož, (Jn 6,1-15). Da, Božja beseda je resnična hrana. In v Betlehemu, kraju Jezusovega rojstva, je prav posebno nagovarjal odlomek Beseda se je učlovečila (Jn 1,1-18).

V Jerihi, najstarejšem mestu na svetu, nas je tudi krepila Beseda: Jezus ozdravi slepega berača pri Jerihi, (Lk 18,35-43). Da bi tudi mi bolje videli. Povzpeli smo se na Goro skušnjav in prisluhnili odlomku Hudič skuša Jezusa (Mt 4. 1-11). Trikrat smo obiskali Cerkev dobrega pastirja, kjer smo imeli sveto mašo z evangelijem Jezus dobri pastir (Jn 10,7-21). Ko smo iskali pot iz Jerihe, smo pomotoma zadeli ob Zahejevo cerkev in gledali oltarno sliko z Zahejem na smokvi. In odprli smo Sveto pismo (Lk 19,1-10).

Oljska gora je kraj številnih bibličnih dogodkov. V bližini starih oljk v vrtu Getsemani smo bili ob trpečem Jezusu (Jezus na vrtu Getsemani, Mt 26,36-46). Ob cerkvi Dominus Flevit (Gospod se je razjokal), ki spominja na solzo, s pogledom na Jeruzalem, nas je spremljal odlomek Slovesni prihod v Jeruzalem, (Lk 19,41-44). Obisk cerkve Očenaša (Lk 11,1-4) nas je spodbudil k poglobljeni molitvi, ki jo uči Jezus, na stenah pa nas je k temu vabil napisan Očenaš v številnih jezikih, tudi v Slovenščini. Na vrhu Oljske gore stoji križarska kapela vnebohoda. Tu smo poslušali Apostolska dela (Apd 1,3-14). Z gore smo se spustili na drugo stran Cedrona, k cerkvi svetega Petra pri Petelinjem petju (Galikantus). Ob cerkvi je zelo sugestiven spomenik; steber, vrh katerega je petelin, pod njim pa sveti Peter, ki dekli vratarici razlaga, da ne pozna Jezusa. Oglasi se Božja beseda – Peter zataji Jezusa (Jn 18,15-18).

Najpomembnejše cerkve in prostori so zelo obiskovani. Množica obiskovalcev, nemir, včasih celo prerivanje in glasno govorenje, onemogočajo zbranost in poslušanje Božje besede. Takrat smo se na obisk pripravili tako, da smo prebrali ustrezni svetopisemski odlomek že prej in poslušali razlago o dogodku in kraju. Tako smo naredili pred obiskom Bazilike Jezusovega rojstva v Betlehenu, dvorane Zadnje večerje in Bazilike svetega groba.

Duhovni vodja je bil seveda naš duhovnik, Bogdan Vidmar. Imamo pa navado, da je vsak romar, na določen dan, dnevni duhovni vodja. Ko sem prišel na vrsto, smo hodili dolgo etapo po Galileji, od Kane do Arbela. Imel sem priložnost, da vključujem branje Svetega pisma preko celega dneva. Izkušnja je dobra. Pričeli smo z jutranjo molitvijo in s svetopisemskim odlomkom. Beseda nas je uvedla tudi v uro tišine, pred opoldansko molitvijo Angel Gospodov, pa nam je v srce segla Marijina hvalnica (Lk 1,46 – 56). Ostali odlomki, ki smo jih poslušali, so se nanašali na Jezusovo delovanje v Galileji, kot na primer: Jezus potuje in uči (Mr 1,35-39).

Ko smo prispeli v Arbel in smo bili zelo utrujeni, nekateri tudi nekoliko razburjeni, zaradi »neustreznega« razporejanja po sobah, se je glede na razpoloženje, zelo prilegel odlomek Jezus pomiri vihar (Lk 8,22-25). Delovalo je.

V Tiberiji je imel Bogdan zanimivo in poučno predavanje o Judovstvu. K predavanju je spadal odlomek preroka Izaija, poglavje 53, kjer je napovedan in opisan Odrešenik, ki je prišel, pa ga Judovstvo ni prepoznalo. Pa tudi odlomek Odrešenje za vse (Rim 10, 5-21).

Posebej doživeti so bili tudi obredi in dogodki, ki smo jih povezali z Božjo besedo: Svatba v galilejski Kani (Jn 2,11-12), ko sta naša romarja, mož in žena ponovno dala zakonske obljube (v kapeli cerkve svatbe v Kani) in tako obeležila 40. obletnico njunega zakona, sledila pa je seveda »svatbena« pojedina v hostlu. Pa imenitna večerja s Petrovo ribo v Tiberiji, ki so jo pripravile naše romarke, spremljal pa jo je biblični odlomek Jezus se prikaže sedmerim učencem (Jn 21,1-14), kjer je Jezus ob Galilejskem jezeru učencem ponudil kruh in ribo. In imeli smo obnovitev krstnih obljub, ob Jordanu, na kraju Jezusovega krsta in seveda prisluhnili odlomku Jezusov krst (Lk 3,21-22)

7.3. Ocena dela s Svetim pismom na romanju

Oceno dela s Svetim pismom na peš romanju v Jeruzalem povzeman z naslednjimi ugotovitvami:

- Vsekakor smo bili vsi zadovoljni, da nas je na romanju spremljala Beseda in spoznali smo, kako zares živa je.
- Peš romanje s Svetim pismom, se je izkazalo kot velika milost in neprecenljivo duhovno bogastvo. Beseda je naredila božjo pot res Božjo.
- Če bi imeli boljše priprave na romanje, povezane z Biblijo, bi Beseda prav gotovo še bolj prodrla v nas.
- Romanje nas je učilo, kako doživljati in živeti Božjo besedo: prilagodljivost glede na okoliščine: kraj, čas, razpoloženje romarjev, dogodki...
- Postopoma smo se učili pravih stikov z Besedo, glede na naše sposobnosti sprejemanja, poslušanja in podeljevanja osebnih izkušenj.
- Včasih je bila pomanjkljiva priprava na molitev. Pogovarjali smo se o pomembnosti, da se dobro pripravimo na molitev; razložil sem nakatere metode. Da bi jih večkrat preizkusili, pa, žal ni bilo časa. Romarska družina bi si morala to znanje pridobiti že pred romanjem.
- Najučinkovitejša je Beseda, ki ji prisluhneš na kraju dogodka, ko si zanjo najbolj odprt.
- Duhovnik na romanju pomeni za vso romarsko družino izjemno milost. Svete maše, homilije, kateheze, molitve.
- Dobro je bilo »timsko delo« med duhovnikom in voditeljem dela s Svetim pismom; šlo je za dopolnjevanje in nadgrajevanje.

8. Predlogi in usmeritve za delo s Svetim pismom na peš romanjih

V zaključni nalogi sem najprej predstavil osnovne pojme o romanju, posebej tudi peš romanja. V nadaljevanju se vsi teksti nanašajo na peš romanja v skupini. Sledi poglavje o načinih in metodah dela s Svetim pismom. Nato je predstavljen romarjev dan in možnosti za srečevanje z Besedo. Sledi opis priprave in izvedbe romanja ter preverba in zaključek romanja. Predstavljen je Romarski dnevnik in Svetopisemski romarski dnevnik za romanje skupine odraslih skavtov Slovenije za romanje v Sveto deželo, ki je bilo izvedeno v času od 13. februarja 2020 do 29. februarja 2020. V zadnjem delu naloge pa sledi predstavitev ankete in odgovorov nanjo, ter analiza izvedenega romanja z vidika dela s Svetim pismom. V zaključku pa podajam še usmeritve in priporočila za delo s Svetim pismom na peš romanjih v treh delih:

Priprava na romanje

1. Dobra priprava na romanje je zelo pomembna: Pripravljalna srečanja za udeležence romanja so nujna.
2. Potrebna je priprava Svetopisemskega romarskega dnevnika – priročnika, ki naj ga prejmejo vsi romarji, ki naj bi tudi sodelovali pri njegovi pripravi.
3. Voditelj naj ima dnevnik dopolnjen še s priročnikom za vodenje dela s Svetim pismom.
4. Predavanje o načrtovani romarski poti je lahko zelo poučno in koristno, kakor tudi srečanja z romarji, ki so načrtovano romarsko pot že prehodili.
5. Oprema: vsak romar naj ima Sveto pismo v nahrbtniku ali na mobilniku. Voditelj naj ima tiskano izdajo Svetega pisma, križ in svečko.
6. Na delo s Svetim pismom se mora pripraviti vsa romarska skupina. Zelo je pomembno, da se romarji že pred romanjem učijo vstopa v Sveto pismo z molitvijo.
7. Če bo na romanju tudi duhovnik, kar je izjemno dobro, potem je potrebno dobro načrtovati delo med duhovnikom in voditeljem dela s Svetim pismom.
8. Če so na romanju predvideni tudi dnevni duhovni voditelji (kar je priporočljivo, saj so s tem pritegnjeni k aktivnemu sodelovanju vsi romarji) je potrebno usklajevati tudi delo med duhovnikom, voditeljem dela s Svetim pismom in dnevnim duhovnim voditeljem.
9. Pri delu s Svetim pismom je potrebno osvetliti tudi širše ozadje kraja in časa, na katerega se nanaša svetopisemski odlomek. Za to delo se mora določiti člana romarske družine. Lahko je to tudi duhovnik ali voditelj dela s Svetim pismom.

Izvedba romanja

1. Delo s Svetim pismom mora potekati na podlagi programa romanja in po Svetopisemskem dnevniku - priročniku, kjer je napisana progna za vsak romarski dan.
2. Potrebno je neprestano prilagajanje dela glede na okoliščine: posebni kraji, posebni dogodki, vreme, psihofizično stanje romarjev in razne težave in drugo.
3. Če romanje poteka po svetopisemskih krajih je najboljše srečanje z Besedo na kraju dogodka. Kjer so kraji zelo obiskani (bazilike, cerkve, drugi sveti prostori), je pametno, da se skupina pripravi tako, da bere Sveto pismo v bližini kraja, kjer je nihče ne moti in je čim večja tišina (parki, stranska dvorišča, majhni, neobiskovani prostori – kapelice..).

4. Dobro je, da se vsako jutro pripravimo na doživetja, obiske, molitve, srečanja, ki jih preko dneva načrtujemo. Posredujejo se splošne informacije in posebej se opozori na srečanja z Besedo, ki so načrtovana za ta dan.
5. Nekateri romarski dnevi so lahko zelo napolnjeni s hojo, številnimi ogledi in obiski in drugimi dogodki. Da ne bi skušali doživeti preveč vsega in bi s tem vse doživeli preveč površno in plitko, je smiselno, da za vsak dan določimo osrednjo temo. Na primer: »Zgodi se mi po tvoji besedi - obisk cerkve Gospodovega oznanjenja v Nazaretu.« Ne glede na to, da je v Nazaretu še veliko drugih bibličnih dogodkov, cerkva in krajev, je smiselno, da se v določen romarskem dnevu osredotočimo na izbrani ključni dogodek in kraj in s tem povezan svetopisemski odlomek. Ostali dogodki tega dneva naj bodo le dopolnitev osrednje teme.

Delo s Svetim pismom po romanju.

Ko se romarji vrnejo domov, romanja še ni konec. Nastopi tretja faza romanja, ko se je potrebno spočiti, urediti vtise in še marsikaj drugega. Če je romanje trajalo daljši čas, tudi prehod v običajno življenje ne bo kratek. Vsekakor je v tem času primerno, da se opravijo določene dejavnosti, s katerimi se bo romanje dobro zaključilo. Po končanem romanju je priporočljivo narediti naslednje:

- Osebni razmislek je potreben po vsakem romanju. Vsak romar naj opravi »inventuro« in naj si postavi sklepe za prihodnost, za njegovo romanje v vsakdanjem življenju.
- Organizirati je treba dobro pripravljeno srečanje romarjev, kjer je treba narediti evalvacijo romanja, posebej tudi z vidika dela s Svetim pismom.
- Zahvala: Potrebno se je zahvaliti najprej Bogu, pa svojcem, prijateljem, podpornikom, vsem, ki so bili kakorkoli soudeleženi pri pripravi in izvedbi romanja. Zelo primerno je, da se daruje zahvalna sveta maša.
- Predstavitve romanja: Doživetja, zaklade, ki so jih romarji prejeli, je treba deliti. Običajno se izvede predstavitev romanja, morda kakšna pričevanja, pogovori.
- Objave v medijih: Lepo je, da se o romanju pripravi kakšen članek za časopis ali prispevek za elektronske medije. To je tudi priložnost za javno zahvalo.
- Romarska družina: romanje se konča, romarska družina pa se ohranja. Romanja spletejo med udeleženci globoke vezi in medsebojno pripadnost, ki naj se ohranja z različnimi srečanji tudi v prihodnosti. Sedaj je tudi čas, da se pritegne tudi druge, da bi postali romarji.
- Ko se romanje konča se običajno že začne razmišljanje in nato načrtovanje prihodnjih romanj. Ta naj bodo vedno priložnost za molitev s Svetim pismom.

10. Zaključek

Z zaključno nalogo sem skušal opredeliti pomembnost in načine molitve s Svetim pismom na peš romanjih. Na podlagi teoretičnih izhodišč in na primeru konkretnega romanja v Sveto deželo, sem prišel do nekaterih spoznanj, kako romati s Svetim pismom v nahrbtniku in seveda moliti z njim. Številne možnosti in problemi seveda ostajajo še odprti in bi jih bilo treba še boglobiti in bolje spoznati. Navedena izkušnja romanja se nanaša na romanje po bibličnih krajih. Drugačna in druga romanja, bi gotovo prinesla tudi nekoliko drugačna spoznanja in izkušnje. Treba bo pač še iti na pot in hoditi...

11. Reference

Viri

- Sveto pismo Stare in Nove zveze, Slovenski standradni prevod.2017. Ljubljana: Svetopismeska družba Slovenije.
- Katekizem katoliške cerkve. 1993. Ljubljana: Slovenska škofovska konferenca.
- Pridite in pogledjte. 2012. Ljubljana: Slovenski pastoralni načrt: Slovenska škofovska konferenca

Literatura

- Avguštin, 2003. Izpovedi.Celje: Mohorjeva družba
- De Mello, Anthony,1991. Sadhana – Pot k Bogu. Ljubljana: Župnijski urad Lj. Dravljje
- Einspieler, Klaus, Delo s Svetim pismom v skupinah
- K. Einspiler, 'Delo s Svetim pismom v skupinah', v: n.d., 102-104
- Gros, Frederic, Filozofija hoje
- Grön, Anselm, 2009. Duhovne vaje za vsak dan, Maribor: Slomškova založba.
- Grön, Anselm, 2009. Mir srca, Maribor: Slomškova založba.
- Guardini,Romano. 2004. Sveta znamenja. Kobarid: Župnija Kobarid
- Ignacij Lojolski. 2007. Duhovne vaje.Župnijski zavod Dravljje
- Jamnik, Anton. 2012. Med vagabundom in romarjem. Ljubljana: Družina
- Kastelic, Anja. 2019. Biblična kateheza, zapiski predavanj: Vipava, KTŠ
- Kemčan, Tomaž. 2011. Hoja za Kristusom: Celje, Celjska Mohorjeva družba
- Krašovec, Reinelt, 1989. Psalmi,
- Martin, James DJ, 2013. Duhovnost za vsak dan, Celje: Celjska Mohorjeva družba.
- Petrič, Franci. 2008. Slovenske božje poti, Ljubljana: Družina
- Platovnjak, Ivan, Roblek, Jože, 2005. Moliti s teleosm, dušo in duhom: Ljubljana. Župnijski zavod Dravljje.
- Rijavec, Marko, 2018. Eksegeza Stare zaveze, skripta: Vipava. KTŠ
- Rupnik, Marko Ivan, 2012. Umetnost življenja, Ljubljana: Družina.
- Tedeško, Alan, 2020. Cerkevni očetje, predavanje: Vipava, KTŠ.
- Tedeško, Alan, 2020. Psalmi, sv.Hieronim, Homilije o Psalmih. Transactus s Hi presbyteri in librum psalorum, predavanje KPŠ Vipava.
- Večko, Snežna,2011. Metode dela s Svetim pismom: Ljubljana, TEOF.
- Vidmar, Bogdan, 2020. Zapis Lectio divina. Bovec
- Vidmar, Bogdan, Nataša Bartol, Žarko Mlekuž, 2020. Romarski dnevnik Po Jezusovih stopinjah v Jeruzalem.

E- viri

- <https://www.aktivni.si/dobro-pocutje/potovanja/najpomembnejse-romarske-poti-v-evropi/>
- <https://si.aleteia.org/2018/10/04/krscanska-meditacija-za-zacetnike>
- <https://www.biblija.net/biblija.cgi?Bible=Bible&l=sl>
- <https://www.eksegeza.net/>

- <https://www.eksegeza.net/index.php/biblicna-romanjav/176-svetopisemske-duhovne-vaje-v-sveti-dezeli-od-15-22-3-2019>